



Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra matematiky

Diplomová práce

Propojení vzdělávacích oblastí
Matematika a její aplikace
a
Člověk a společnost

Vypracovala: Bc. Veronika Švejdomá

Vedoucí práce: doc. RNDr. Vladimíra Petrášková, Ph.D.

České Budějovice, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci na téma Propojení vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace a Člověk a společnost jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí své diplomové práce doc. RNDr. Vladimíře Petráškové, Ph.D, za vedení, připomínky, trpělivost a za čas, který mně a mé práci věnovala. Poděkování také patří mé rodině a přátelům za podporu a pomoc během celého studia.

Anotace v českém jazyce

Cílem diplomové práce bylo porovnat výuku finanční gramotnosti na druhém stupni vybraných základních škol a nižším stupni víceletého gymnázia. Z komparace vyplynula nejednotnost výuky finanční gramotnosti a potřeba řešení situace. Jedním z návrhů pro zlepšení výuky finanční gramotnosti je vytvoření sady pracovních listů, které vycházejí z rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání a splňují standardy finanční gramotnosti pro základní školy a nižší stupně víceletého gymnázia.

Annotation

The aim of the thesis was to compare the teaching of financial literacy at the lower secondary schools and lower grammar school degree. Comparison has shown the inconsistency of financial literacy teaching and the need to address the situation. One of the suggestions for improving financial literacy education is the creation of a set of worksheets based on the framework educational programs for basic education according to standards of financial literacy for lower secondary schools and lower grammar school.

Obsah

1.	Úvod.....	7
2.	Cíl a metodika práce.....	8
2.1.	Cíl diplomové práce	8
2.2.	Metodika práce	8
3.	Standardy finanční gramotnosti	10
3.1.	Tvorba finanční gramotnosti na základních a středních školách.....	10
3.2.	Definice finanční gramotnosti	10
3.3.	Standardy finanční gramotnosti.....	11
4.	Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	14
4.1.	System kurikulárních dokumentů.....	14
4.2.	Charakteristika základního vzdělávání.....	14
4.3.	Pojetí a cíle 2. stupně základního vzdělávání.....	15
4.4.	Finanční gramotnost v RVP pro základní vzdělávání	16
5.	Školní vzdělávací program.....	18
5.1.	Finanční gramotnost v ŠVP.....	19
5.2.	Výzkum konkrétních ŠVP s ohledem na finanční gramotnost.....	20
5.2.1.	Výsledky výzkumu.....	21
5.2.1.1.	Škola 1	21
5.2.1.2.	Škola 2	24
5.2.1.3.	Škola 3	27
5.2.1.4.	Škola 4	30
5.2.1.5.	Škola 5	33
5.2.2.	Shrnutí výsledků výzkumu.....	37
6.	Pracovní listy.....	40
6.1.	Pracovní list 1 – Peníze	40
6.1.1.	Metodika.....	40
6.1.2.	Pracovní list.....	43
6.1.3.	Řešení pracovního listu	48
6.2.	Pracovní list 2 - Banky	53
6.2.1.	Metodika.....	53
6.2.2.	Pracovní list.....	56
6.2.3.	Řešení pracovního listu	59
6.3.	Pracovní list 3 – Hotovostní a bezhotovostní peníze.....	63
6.3.1.	Metodika.....	63
6.3.2.	Pracovní list.....	65
6.3.3.	Řešení pracovního listu	69
6.4.	Pracovní list 4 – Způsoby placení	74
6.4.1.	Metodika.....	74

6.4.2. Pracovní list.....	77
6.4.3. Řešení pracovního listu	83
6.5. Pracovní list 5 – Hospodaření domácnosti	89
6.5.1. Metodika.....	89
6.5.2. Pracovní list.....	92
6.5.3. Pracovní list – řešení	96
6.6. Pracovní list 6 – Finanční produkty – Úvěr.....	101
6.6.1. Metodika.....	101
6.6.2. Pracovní list.....	104
6.6.3. Pracovní list – řešení	107
6.7. Pracovní list 7 – Pojištění	111
6.7.1. Metodika.....	111
6.7.2. Pracovní list.....	114
6.7.3. Pracovní list – řešení	117
7. Diskuze.....	121
8. Závěr	123
Literatura a zdroje	125
Seznam obrázků	130
Seznam grafů.....	132
Seznam tabulek	133
Přílohy	134

1. Úvod

Diplomová práce je věnována propojením vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace a Člověk a společnost. Konkrétně se zabývá výukou finanční gramotnosti na druhém stupni základních škol a nižšího stupně víceletých gymnázií. Cílem diplomové práce je porovnat výuku finanční gramotnosti na jednotlivých základních školách v Českých Budějovicích a okolí a navrhnout vlastní pracovní listy na téma, která se mohou vyučovat v již zmíněných oblastech. Pracovní listy jsou zaměřeny na téma peníze, banky, způsoby placení, druhy peněz (hotovostní a bezhotovostní peníze), hospodaření domácnosti, finanční produkty a pojištění.

První část práce je teoretického charakteru. Obsahuje standardy finanční gramotnosti po základní vzdělávání na druhém stupni a představení vzdělávacích oblastí Matematika a její aplikace a Člověk a společnost, do kterých byla finanční gramotnost v roce 2013 zařazena.

Druhá část je věnována výběru pěti základních škol a víceletého gymnázia, představení a porovnání jejich školního vzdělávacího programu se zaměřením na finanční gramotnost. U některých škol je uveden i příklad, jakým způsobem je finanční gramotnost vyučována.

Třetí část obsahuje vytvořené pracovní listy. Každý pracovní list je složen ze tří částí. První část je věnována klíčovým kompetencím, které student rozvíjí, cílům aktivity a metodickým komentářům. Druhá část pracovního listu je samotný pracovní list k vypracování. Třetí částí je řešení pracovního listu.

2. Cíl a metodika práce

2.1. Cíl diplomové práce

Cílem diplomové práce je na vybraných školách zmapovat prostřednictvím Školního vzdělávacího programu výuku finanční gramotnosti a následně navrhnout řešení, jak ji podle Standardů finanční gramotnosti pro základní školy a nižší stupně víceletých gymnáziích, vyučovat. Součástí řešení je sada pracovních listů, kde jsou obsaženy všechny oblasti finanční gramotnosti. Pracovní listy obsahují kapitoly peníze, banky, hotovostní a bezhotovostní placení, způsoby placení, hospodaření domácnosti, úvěry a pojištění.

2.2. Metodika práce

Při zpracování problematiky bylo postupováno v následujících krocích:

- Přehled současného stavu
- Analýza ŠVP

V rámci analýzy Školních vzdělávacích programů (dále jen ŠVP) pěti vybraných škol jsou deskriptivní metodou popsány konkrétní části ŠVP týkající se finanční gramotnosti doplněné o informace získané z rozhovorů s jednotlivými učiteli zapojenými do výuky finanční gramotnosti v různých předmětech. Analýza je zaměřena na hodinovou dotaci, vyučovací předměty a ročníky, ve kterých je výuka finanční gramotnosti realizována. Získaná data nám umožní porovnávat vybrané školy podle toho, do jaké míry se věnují finanční gramotnosti a v jakém předmětu výuka finanční gramotnosti dominuje.

- Tvorba pracovních listů

Při tvorbě pracovních listů jsem vycházela z RVP pro základní školy a Standardů finanční gramotnosti. Každý pracovní list se skládá ze tří částí. V první části pracovního listu je jeho cíl, mezipředmětová vztahy, klíčové kompetence, časová

dotace, předpokládané znalosti a metodický komentář pro učitele. Druhá část je samotný pracovní list a třetí část pracovního listu je vytvářen pro učitele, kteří v ni najdou postupy řešení a možnou inspiraci pro další využití pracovního listu.

Pro šetření a analýzy byla využita sekundární data, to znamená, údaje, které byly zpracovány již dříve za jiným účelem. V této práci byly použity:

- RVP pro ZŠ
- RVP pro víceletá gymnázia
- ŠVP vybraných škol
- Odborné publikace a časopisy
- Internet

3. Standardy finanční gramotnosti

3.1. Tvorba finanční gramotnosti na základních a středních školách

Dle Systému budování finanční gramotnosti ([33], s. 3) v roce 2005 vláda České republiky uložila ministru financí, ministryni školství, mládeže a tělovýchovy a ministru průmyslu a obchodu vytvořit dokument Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách. V roce 2006 byla dokončena první verze. Poté byly sepsány návrhy prvních standardů finanční gramotnosti. V současné (druhé) verzi dokument Systém budování finanční gramotnosti navazuje na širší Strategii finančního vzdělávání, která byla připravena mezirezortní skupinou v první polovině roku 2007. Mezirezortní skupina je tvořena zástupci, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva financí, Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy a jeho přímo řízenými organizacemi Výzkumným centrem pedagogickým v Praze a Národním ústavem odborného vzdělávání.

Definice finanční gramotnosti v rámci dokumentu Národní strategie finančního vzdělání (aktualizovaná verze dokumentu Strategie finančního vzdělávání z roku 2007) je jedním z nepostradatelných východisek pro tvorbu standardů finanční gramotnosti a tvorbu vzdělávacích programů.

3.2. Definice finanční gramotnosti

Podle dokumentu Systém budování finanční gramotnosti ([33], s. 7) je finanční gramotnost soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet,

včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Její definice je strukturovaná a zahrnuje tři složky:

1. Peněžní gramotnost – představuje kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
2. Cenovou gramotnost – představuje kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci. Významnou částí cenové gramotnosti je porozumění principu ceny peněz v čase.
3. Rozpočtovou gramotnost – představuje kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje vedle výše popsané obecné složky také dvě složky specializované: správu finančních aktiv (např. vkladů, investic a pojištění) a správu finančních závazků (např. úvěrů nebo leasingu). To předpokládá v obou případech orientaci na trhu různě komplikovaných finančních produktů a služeb, schopnost mezi sebou jednotlivé produkty či služby porovnávat a volit ty nejvhodnější s ohledem na konkrétní životní situaci. [33]

3.3. Standardy finanční gramotnosti

Dokument Systém budování finanční gramotnosti ([33], s. 9) uvádí, že roce 2007 byly pro počáteční vzdělávání finanční gramotnosti vymezeny tři standardy:

1. standard finanční gramotnosti pro žáka 1. stupně
2. standard finanční gramotnosti pro žáka 2. stupně
3. standard finanční gramotnosti pro žáka střední školy

Standardy finanční gramotnosti pro 2. stupeň základního vzdělávání podle dokumentu Systém budování finanční gramotnosti ([33], s. 12):

Tabulka 1: Standardy finanční gramotnosti pro 2. stupeň základního vzdělávání.

<u>Peníze</u>	
Obsah	Výsledky
- nakládání s penězi	- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení
- tvorba ceny	- na příkladech ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH. - objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny
- inflace	- popíše vliv inflace na hodnotu peněz
<u>Hospodaření domácnosti</u>	
Obsah	Výsledky
- rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	- sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů - objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu
- základní práva spotřebitelů	- vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
<u>Finanční produkty</u>	
Obsah	Výsledky
- služby bank, aktivní a pasivní operace	- zná zásady a riziky půjčky, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

<ul style="list-style-type: none"> - produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků 	<ul style="list-style-type: none"> - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice) - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing)
<ul style="list-style-type: none"> - pojištění 	<ul style="list-style-type: none"> - uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit
<ul style="list-style-type: none"> - úročení 	<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí význam úroku placeného a přijatého

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Rámcově vzdělávací program pro základní vzdělávání

4.1. Systém kurikulárních dokumentů

Dle Rámcového vzdělávacího programu (dále jen RVP) ([30], s. 6) je v souladu s novými principy kurikulární politiky, zformulované v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR a zakotvenými v zákoně č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání, se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní.

Státní úroveň v systému dokumentů představují Národní vzdělávání a RVP pro různé typy škol. Národní program vzdělávání vymezuje počáteční vzdělávání jako celek. RVP vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy – předškolní, základní a střední vzdělávání. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Národní program vzdělávání, rámcové vzdělávací programy i školní vzdělávací programy jsou veřejné dokumenty přístupné pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost.

4.2. Charakteristika základního vzdělávání

Podle RVP ([30], s. 8) se základní vzdělávání, kterým se dosahuje stupně základního vzdělání, realizuje v oboru vzdělání *základní škola*. V souladu se školským zákonem je pro realizaci základního vzdělání vydán RVP pro základní vzdělávání.

4.3. Pojetí a cíle 2. stupně základního vzdělávání

Dle RVP ([30], s. 13) základní vzdělávání na 2. stupni pomáhá žákům získat dovednosti, vědomosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmu žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat i komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i organizace života školy.

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožňuje žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat vlastní pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citové vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi

- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci [30]

4.4. Finanční gramotnost v RVP pro základní vzdělávání

Finanční gramotnost je obsažena v několika oblastech RVP [30] pro základní vzdělávání:

1. Člověk a společnost – Výchova k občanství

V souvislosti s finanční gramotností se Výchova k občanství zaměřuje na hospodářský život a rozvíjení orientace žáků ve světě financí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti s ohledem na finanční gramotnost:

- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, právních a ekonomických faktů tvořící rámec každodenního života.
- orientace v problematice peněz a cen k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Učivo obsahující finanční gramotnost:

- majetek, vlastnictví – formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s majetkem, penězi, formy placení
- peníze – funkce a podoby peněz, formy placení
- hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a získávání prostředků
- výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu, nejčastější právní formy podnikání

2. Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je založena především na aktivních činnostech, které jsou důležité v reálném životě. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti s ohledem na finanční gramotnost:

- využívání matematických poznatků v reálném životě
- provádění rozboru problému a plánu řešení
- vytváření zásoby matematických nástrojů a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu

Učivo obsahující finanční gramotnost:

- přirozená čísla, desetinná čísla, celá čísla, zlomky
- vlastnosti početních operací s čísly
- procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent, jednoduché úrokování
- závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti

3. Člověk a svět práce

Ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce se žáci učí plánovat, organizovat a hodnotit svou pracovní činnost.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti s ohledem na finanční gramotnost:

- pozitivní vztah k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

Učivo obsahující finanční gramotnost:

- finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti
- podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

5. Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program podle [17] (dále jen ŠVP) vychází z obecných vzdělávacích cílů a klíčových kompetencí Rámcově vzdělávacího programu, pro základní vzdělávání, z dlouhodobé koncepce školy, z vnitřní analýzy školy a z požadavků rodičů.

ŠVP je definován podle zákona 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním a vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Konkrétně § 5. [36]:

Obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených celků, například modulů.

ŠVP stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončení vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydán. Dále stanoví popis materiálních, ekonomických a personálních podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví., za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje.

ŠVP vydává ředitel školy nebo školského zařízení. ŠVP zveřejní ředitel školy nebo školského zařízení na přístupném místě ve škole nebo ve školském zařízení. Do ŠVP může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jako kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.

Školský vzdělávací program škol a školských zařízení schvaluje rada školy.

Struktura ŠVP [4]:

- identifikační údaje
 - název ŠVP
 - překladatel a zřizovatel
 - platnost dokumentu
 - vzdělávací program, studijní forma vzdělávání

- charakteristika školy
 - úplnost a vybavenost školy, vybavení školy
 - charakteristika pedagogického sboru
 - dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce, spolupráce s rodiči a jinými subjekty
- charakteristika školního vzdělávacího programu
 - zaměření školy
 - výchovné a vzdělávací strategie
 - zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
 - začlenění průřezových témat
 - profil absolventa
 - organizace přijímacího řízení
- učení plán
 - tabulace učebního plánu
 - poznámky k učebnímu plánu
- učební osnovy
 - název vyučovacího předmětu
 - charakteristika vyučovacího předmětu
 - vzdělávací obsah vyučovacího předmětu
- hodnocení žáků a autoevaluace školy
 - hodnocení žáka ve škole
 - pravidla pro hodnocení žáka
 - autoevaluace školy a její evaluační činnost

5.1. Finanční gramotnost v ŠVP

Školy mají dle Rathouské, Klínského [29] povinnost zahájit výuku finanční gramotnosti podle konkretizovaných školních vzdělávacích programů nejpozději do dvou let od doby vydání odpovídajících RVP. Při zapracování finanční gramotnosti do vlastních ŠVP se doporučuje finanční vzdělávání, respektive existenci Standardů finanční

gramotnosti zdůraznit v části Charakteristika školního vzdělávacího programu, tam kde škola popisuje rozvoj klíčových kompetencí žáků.

Vzhledem k tomu, že se jedná o kompetence klíčové, které je třeba zpracovávat i do profilu absolventa, je možné a doporučuje se finanční gramotnost podpořit i v této části a zařadit ji do rozvoje klíčových kompetencí, ke kterým byl žák v průběhu vzdělávání veden. Zároveň je třeba si uvědomit, že k rozvoji klíčových kompetencí pochází při výuce všeobecných i odborných předmětů.

Předměty, které rozvíjí finanční gramotnost jako je například matematika, výchova k občanství, ekonomika, ale i předměty s jiným názvem, které si škola zpracuje s relevantním obsahem, musí mít zpracované výsledky vzdělávání uvedené ve standardu do učebních osnov daných předmětů v ŠVP příslušné školy.

5.2. Výzkum konkrétních ŠVP s ohledem na finanční gramotnost

Pro porovnání konkrétních ŠVP byly vybrány čtyři základní školy a jeden nižší stupeň gymnázia.

Cílem výzkumu bylo zjistit, v jakých předmětech a s jakou hodinovou dotací se na druhém stupni základních škol a nižším stupni gymnázií vyučuje finanční gramotnost podle konkrétních ŠVP.

Nasbíraná data by měla vést k diskuzi, jestli je vhodné uvažovat o vyučování finanční gramotnosti v samostatném předmětu.

5.2.1. Výsledky výzkumu

5.2.1.1. Škola 1

Škola číslo 1 je základní škola, která leží blízko centra Českých Budějovic. Jejím zřizovatelem je Statutární město České Budějovice. Škola má devět postupných ročníků a současně se zaměřuje na výuku cizích jazyků – anglického, německého a ruského v jazykových skupinách. Od roku 2010 je do výuky aplikována cizojazyčná výuka metodou CLIL (v předmětech Matematika, Výtvarná výchova). Ve škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu ZV Cestou poznání.

Finanční gramotnost je na této škole na druhém stupni zařazena ve všech čtyřech ročnících, a to celkem do tří předmětů – Pracovní činnosti, Výchova k občanství, Matematika.

Tabulka 2: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 1

Peníze		
Obsah	Předmět	Ročník
Nakládání s penězi	Pracovní činnosti, Výchova k občanství	8., 9
Tvorba ceny	Pracovní činnost, Matematika, Výchova k občanství	8., 8., 9.
Inflace	Pracovní činnost, Matematika, Výchova k občanství	8., 8., 9.
Výstupy: Na příkladech ukáže vhodné použití různých druhů hotovostního a bezhotovostního placení. Objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny. Chápe základní pojmy (inflace, daň).		

Popíše vliv inflace na tvorbu peněz.

Na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny.

Orientuje se ve finanční problematice, problematice peněz a cen (na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, DPH).

Uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení.

Hospodaření domácnosti

Obsah	Předmět	Ročník
Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	Matematika, Výchova k občanství	6., 7., 9., 9
Základní práva spotřebitelů	Výchova k občanství	9

Výstupy:

Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady.

Uplatňuje šetrné zacházení s penězi, majetkem svým i veřejným, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi

Uvede příklady příjmů a výdajů rodinného rozpočtu a způsob správného hospodaření s kapesným.

Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti

Využívá znalosti při plánování rodinného hospodaření (vyrovnaný rozpočet).

Dodržuje zásady hospodárnosti, a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.

Finanční produkty

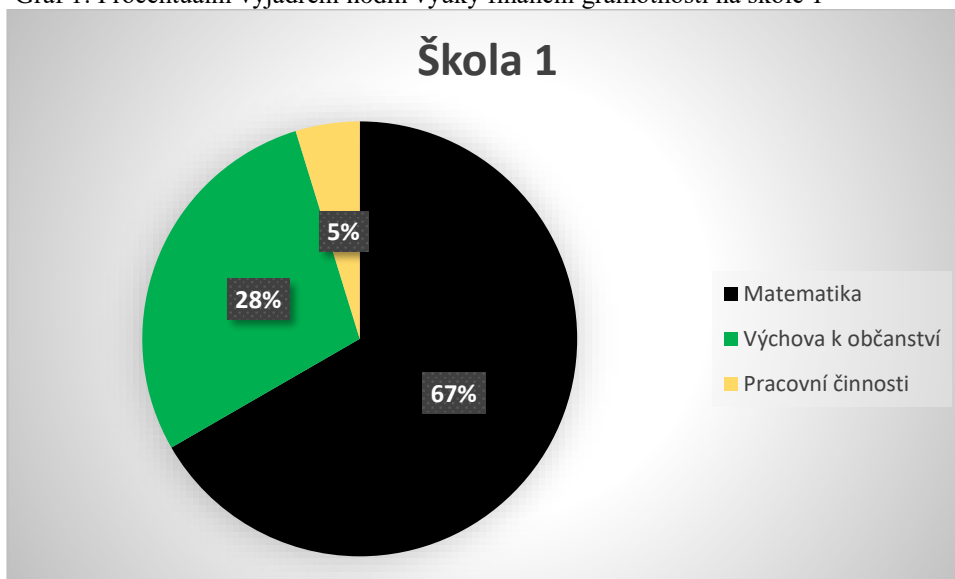
Obsah	Předmět	Ročník
-------	---------	--------

Služby bank, aktivní a pasivní operace	Pracovní činnosti, Výchova k občanství	8., 9
Produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků	Matematika, Výchova k občanství	9., 9.
Pojištění	Pracovní činnosti	8.
Úročení	Matematika, Výchova k občanství	9., 9.
<p>Výstupy:</p> <p>Popíše funkci bank na trhu.</p> <p>Zná nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je použit.</p> <p>Chápe základní pojmy (jednoduché a složené úrokování, úrok placený a přijatý).</p> <p>Řeší úlohy z praxe na jednoduché/ složené úrokování.</p> <p>Porovná nejčastější způsoby krytí deficitu.</p> <p>Porovnává nejčastější způsoby nakládání s volnými prostředky (úspory, investice).</p> <p>Vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí.</p>		

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 2 vyplývá, že na škole 1 se finanční matematika nejvíce vyučuje v předmětu Výchova k občanství, kde se prolíná ve všech čtyřech ročnících. V předmětu Matematika se finanční gramotnost vyskytuje pouze v 9. ročníku a v předmětu Pracovní činnosti jen v 8. ročníku. [14]

Graf 1: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole 1



Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.1.2. Škola 2

Škola 2 je víceleté gymnázium, které leží v centru Českých Budějovic. Jejím zřizovatelem je Jihočeský kraj. Poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou ve čtyřletém a osmiletém studijním cyklu všeobecného a sportovního zařízení. Mezi priority školy patří péče o nadané a talentované žáky. Učební plán je sestaven tak, aby se každý žák svou volbou seminářů a volitelných předmětů mohl profilovat podle svých potřeb k dalšímu pokračování studia.

Finanční gramotnost je na této škole zařazena ve všech čtyřech ročnících nižšího gymnázia, a to v předmětech Matematika a Výchova k občanství.

Tabulka 3: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole 2

Peníze		
Obsah	Předmět	Ročník
Nakládání s penězi	Matematika, Výchova k občanství	Kvarta, Sekunda
Tvorba ceny	Výchova k občanství	Tercie, Kvarta

Inflace	Výchova k občanství	Tercie, Kvarta
<p>Výstupy:</p> <p>Zná základní pojmy finanční matematiky – plat, srážky.</p> <p>Dodržuje zásady, popíše a objasní vlastní způsob zacházení s penězi.</p> <p>Rozlišuje důležité potřeby a snaží se je uspokojovat, aniž by tím poškozoval druhé.</p> <p>Respektuje cizí majetek, dobře využívá a chrání majetek vlastní, snaží se vyvarovat nadměrnému konzumu.</p> <p>Rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, dokáže uvádět příklady.</p> <p>Uvede příklady různých způsobů hotovostního placení.</p> <p>Uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení.</p> <p>Posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci.</p> <p>Na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu.</p> <p>Na příkladu vysvětlí způsoby, jak se stanovuje ceny.</p> <p>Na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů a zisku a DPH.</p> <p>Vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz.</p>		
Hospodaření domácnosti		
Obsah	Předmět	Ročník
Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	Výchova k občanství	Prima
Základní práva spotřebitelů	Výchova k občanství	Kvarta
<p>Výstupy:</p> <p>Uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti.</p> <p>Vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy a výdaji.</p> <p>Rozlišuje zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci</p> <p>Sestaví jednoduchý rodinný rozpočet.</p>		

Na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem.

Navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje.

Navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje.

Vysvětlí zásady hospodárnosti ne rozpočtu domácnosti.

Popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby.

Na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.

Finanční produkty

Obsah	Předmět	Ročník
Služby bank, aktivní a pasivní operace	Výchova k občanství	Sekunda, Tercie
Produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků	Výchova k občanství	Tercie, Kvarta
Pojištění	Výchova k občanství	Tercie
Úročení	Matematika, Výchova k občanství	Kvarta, Tercie

Výstupy:

Řeší úlohy z praxe na jednoduché úrokování.

Vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet.

Na příkladech objasní přednosti a rizika používání platebních karet.

Na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní kartou.

Na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým.

Na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky.

Porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků.

Hledá možnosti, jak řešit deficit n straně příjmů a výdajů.

Uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků.

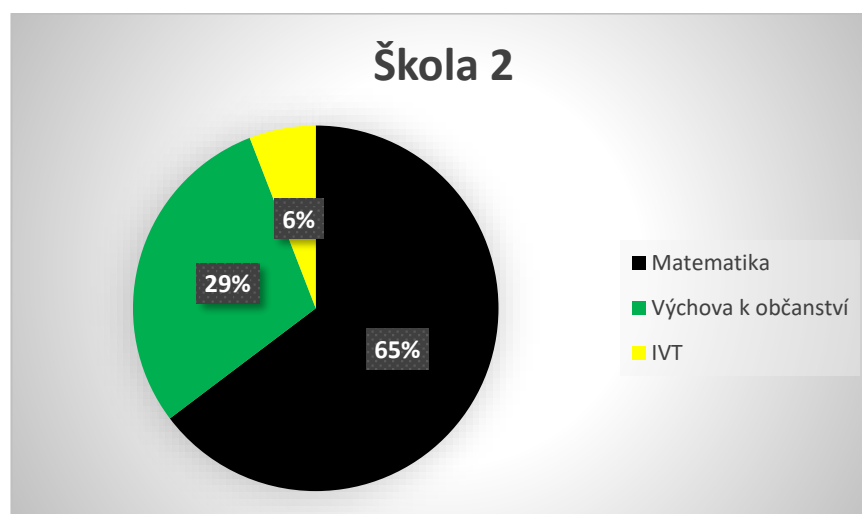
Porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků.

Uvede možnosti různých typů pojištění.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 3 vyplývá, že na škole 2 se finanční matematika nejvíce vyučuje v předmětu Výchova k občanství, kde se prolíná ve všech čtyřech ročnících. V předmětu Matematika se finanční gramotnost vyskytuje pouze v 4. ročníku nižšího gymnázia (kvarta). Mimo standardy finanční gramotnosti, se finanční gramotnost vyskytuje v předmětu Informační vzdělávací technologie, kde se v sekundě žáci naučí ve dvou hodinách využívat tabulkového procesoru k úlohám z finanční matematiky. [14]

Graf 2: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole 2



Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.1.3. Škola 3

Škola číslo 3 je základní škola. Jejím zřizovatelem je město Rudolfov. Škola má devět postupných ročníků. V jednotlivých ročnících jsou jedna až dvě třídy. Škola není

speciálně zaměřená na určitou oblast vzdělávání. Spolupracuje však na několika tradičních projektech jako je například den Země a Sportovní a olympijský den.

Finanční gramotnost je v této škole na druhém stupni zařazena do předmětu Matematika a Výchova k občanství a Člověk a svět práce. Dále je na škole v osmé třídě volitelný blok Finanční gramotnost – Anglická konverzace s týdenní hodinou dotací výuky finanční gramotnosti. Žáci si mohou volit mezi tímto blokem a blokem Hudební dílna – Seminář s Českého jazyka.

Tabulka 4: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole 3

Peníze		
Obsah	Předmět	Ročník
Nakládání s penězi	Finanční gramotnost, Výchova k občanství	8., 9.
Tvorba ceny	Finanční gramotnost	8.
Inflace	Finanční gramotnost	8.
<p>Výstupy:</p> <p>Na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení.</p> <p>Objasní vliv nabídky a poptávky.</p> <p>Popíše vliv inflace na hodnotu peněz.</p> <p>Na příkladech ukáže tvorbu ceny.</p>		
Hospodaření domácnosti		
Obsah	Předmět	Ročník
Rozpočet domácností, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	Finanční gramotnost Člověk a svět práce, Výchova k občanství	8., 6., 6.
Základní práva spotřebitelů	Finanční gramotnost, Výchova k občanství	8., 9.

Výstupy:

Určí domácí rozpočet.

Seznámí se ze základními operacemi platebního styku.

Sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů

Objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu

Vysvětlí, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele

Zná práva spotřebitele.

Orientuje se ve státním rozpočtu.

Finanční produkty

Obsah	Předmět	Ročník
Služby bank, aktivní a pasivní operace	Finanční gramotnost	8.
Produkty finančního trhu pro investování a získávání prostředků	Finanční gramotnost	8.
Pojištění	Finanční gramotnost	8.
Úročení	Finanční gramotnost, Matematika	7., 8.

Výstupy:

Řeší úlohy z praxe na jednoduché urokování s využitím procent.

Ví jak půjčovat a jak vracet dluhy uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

Uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (spotřeba, úspory, investice)

Uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (úvěry, splátkový prodej, leasing)

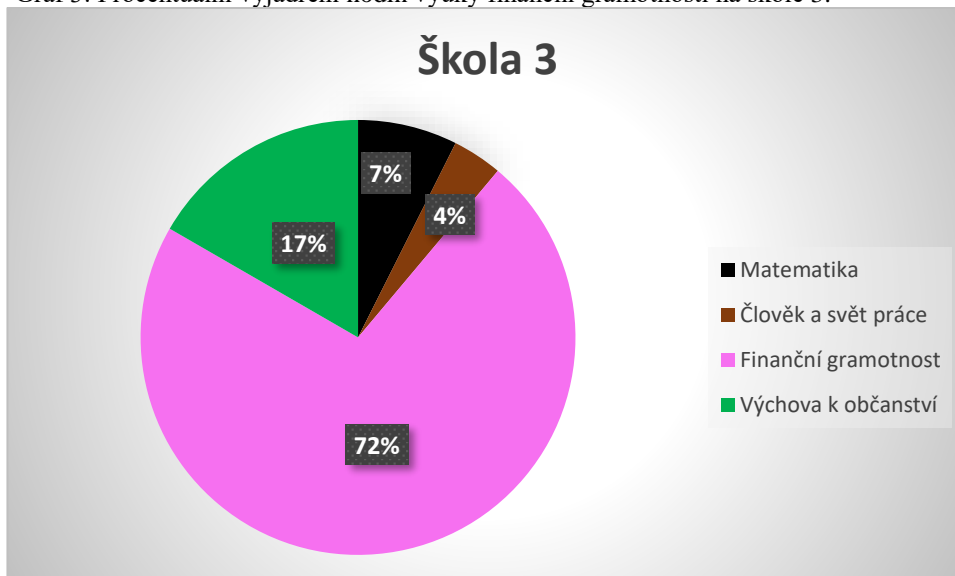
Uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

Vysvětlí význam úroku placeného a přijatého

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky 4 je zřejmé, že na této škole se finanční gramotnost vyučuje v dostatečné míře v rámci samostatného předmětu Finanční gramotnost v 8. ročníku. V matematice se jí věnují pouze v sedmé třídě. Výchova k občanství ji má zařazenou ve dvou ročnících v šestém a devátém a v minimální míře je zařazena i do předmětu Člověk a svět práce a šestém ročníku. [13]

Graf 3: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole 3.



Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.1.4. Škola 4

Škola 4 je základní škola, která leží blízko centra Českých Budějovic. Jejím zřizovatelem je Statutární město České Budějovice a je úplnou základní školou se devíti postupnými ročníky na dvou pracovištích. Škola je známa svým zaměřením na hudební výchovu a v letech 2001–2007 zřizovala také třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy. Ve škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu ZV Škola dětem – děti škole.

Finanční gramotnost je na této škole na druhém stupni zařazena do třech ročníků v předmětech Matematika, Výchova k občanství a Člověk a svět práce.

Tabulka 5: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole 4

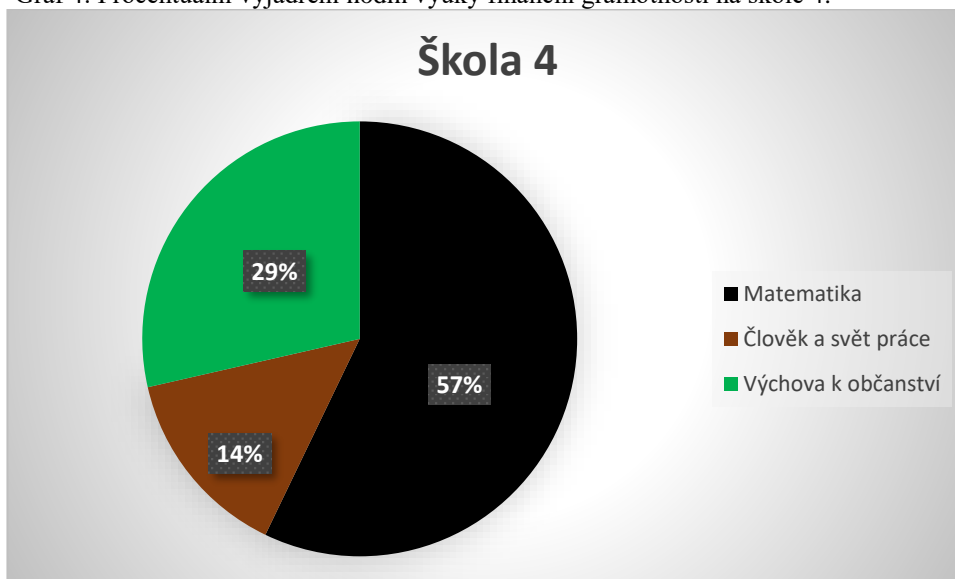
Peníze		
Obsah	Předmět	Ročník
Nakládání s penězi	Výchova k občanství	7.
Tvorba ceny	Výchova k občanství	7.
Inflace	X	X
<p>Výstupy:</p> <p>Rozlišuje a porovnává různé typy vlastnictví.</p> <p>Dodržuje zásady hospodárnost, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s majetkem.</p> <p>Rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy států a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje. Uvede příklady dávek a příspěvků, které se ze státního rozpočtu získávají.</p> <p>Rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti na příkladu chování kupujících a prodávajících.</p>		
Hospodaření domácnosti		
Obsah	Předmět	Ročník
Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	Člověk a svět práce	8., 9.
Základní práva spotřebitelů	X	X
<p>Výstupy:</p> <p>Domácí účetnictví – příjmy, výdaje, platby a úspory domácnosti.</p> <p>Prování jednoduché operace platebního styku.</p> <p>Zná financování rodinného rozpočtu, spotřební koš.</p>		

Finanční produkty		
Obsah	Předmět	Ročník
Služby bank, aktivní a pasivní operace	Matematika, Výchova k občanství	9., 7.
Produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	Matematika	9.
Pojištění	X	X
Úrokování	Matematika	9.
<p>Výstupy:</p> <p>Řeší úlohy na finance s procenty.</p> <p>Analyzuje a řeší úlohy s využitím úroků.</p> <p>Propojuje vědomosti a znalosti získané v matematice a aplikuje na úlohách z praxe – úrok v bance, hypotéka atd.</p> <p>Vysvětlí, jakou funkci mají banky a jaké služby občanům nabízejí.</p>		

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky nevyplývá, ve kterém ročníku se finanční matematika na škole 4 vyučuje nejvíce. V předmětu Výchova k občanství konkrétně v 7. třídě. V předmětu Matematika se finanční gramotnost vyskytuje pouze v 9. ročníku. V předmětu Člověk a svět práce se finanční gramotnost vyučuje v 8. a 9. třídě. [15]

Graf 4: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole 4.



Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.1.5. Škola 5

Škola 5 je základní škola, která leží v centru Českých Budějovic. Jejím zřizovatelem je Statutární město České Budějovice a je úplnou základní školou se devíti postupnými ročníky a odloučeným pracovištěm v Nových Hodějovicích s 1. – 5. ročníkem. Škola se zaměřuje na umělecké obory – výuku výtvarné výchovy a hudební výchovy. Ve škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu ZV Škola pro život.

Finanční gramotnost je na škole č. 5 na druhém stupni zařazena ve třech ročnících v předmětech Matematika a Výchova k občanství.

Tabulka 6: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole 5

Peníze		
Obsah	Předmět	Ročník
Nakládání s penězi	Výchova k občanství	9.
Tvorba ceny	Výchova k občanství	9.
Inflace	Výchova k občanství	9.

Výstupy:

Uvádí příklady dávek a příspěvků, které získávají občané ze státního rozpočtu.

Rozlišuje a porovnává úlohu výroby obchodu a služeb.

Na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu.

Na příkladu vysvětlí, jak se stanovuje cena.

Na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů a zisků DPH.

Vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz.

Uvádí příklady různých způsobů hotovostního a bezhotovostního placení.

Posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci.

Hospodaření domácnosti

Obsah	Předmět	Ročník
Rozpočet domácnosti, typy rozpočtu, jejich odlišnosti	Matematika, Výchova k občanství	9., 6.
Základní práva spotřebitelů	Výchova k občanství	9.

Výstupy:

Vypočítává mzdy, daně.

Uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti.

Vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy domácnosti.

Rozliší zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci.

Sestaví jednoduchý rodinný rozpočet.

Na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem.

Navrhne, jak řešit situace, kdy jsou příjmy vyšší než výdaje.

Navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje

Vysvětlí zásady hospodárnosti na rozpočtu domácnosti.

Popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby.

Na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele.

Finanční produkty

Obsah	Předmět	Ročník
Služby bank, aktivní a pasivní operace	Matematika, Výchova k občanství	9., 9
Produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	Výchova k občanství	9.,
Pojištění		
Úrokování	Matematika, Výchova k občanství	7., 9., 9

Výstupy:

Rozlišuje pojmy úrok, roková míra, daň z úroku.

Rozeznává úrok, jistinu.

Orientuje se v nabídce finančních produktů.

Vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet.

Na příkladech objasní přednosti a rizika používání platebních karet.

Na příkladech objasní rozdíl mezi debetní a kreditní kartou.

Na příkladu ukáže rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým.

Na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřebu při nakládání s volnými finančními prostředky.

Porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků.

Hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů a výdajů.

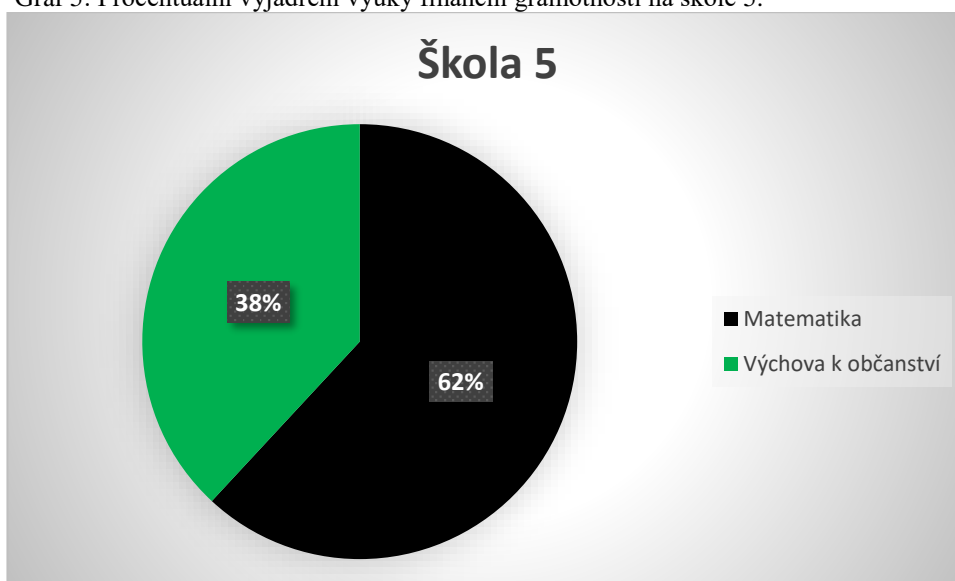
Uvádí možnosti půjčení chybějících finančních prostředků.

Porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků.

Zdroj: Vlastní zpracování

Ze Školního vzdělávacího programu školy 5 plyne, že je finanční gramotnost vyučována nejvíce v předmětu Výchova k občanství, a to v 6. a 9. ročníku. V předmětu Matematika se finanční gramotnost vyskytuje v 7. a 9. ročníku, ale v menší míře než ve Výchově k občanství. [16]

Graf 5: Procentuální vyjádření výuky finanční gramotnosti na škole 5.



Zdroj: Vlastní zpracování

5.2.2. Shrnutí výsledků výzkumu

Tabulka 7 souhrnně ukazuje v jakém ročníku a předmětu se daná oblast vyučuje a kolika hodinami je dotovaná.

Tabulka 7: Výsledky výzkumu

Základní škola	Oblast	Předmět	Ročník	Počet hodin
Škola 1	Peníze	Matematika	9.	9
		Výchova k občanství	8., 9	4
		Pracovní činnosti	8.	1
	Hospodaření domácnosti	Matematika	9.	9
		Výchova k občanství	6., 7., 9.	6
	Finanční produkty	Matematika	9	10
Výchova k občanství		9.	2	
Pracovní činnosti		8.	1	
Škola 2	Peníze	Matematika	Kvarta	12
		Výchova k občanství	Sekunda, Tercie, Kvarta	4
	Hospodaření domácnosti	Výchova k občanství	Prima, Kvarta	2
	Finanční produkty	Matematika	Kvarta	10
		Výchova k občanství	Sekunda, Tercie, Kvarta	4
Škola 3	Peníze	Výchova k občanství	6.	2
		Finanční gramotnost	8.	13
	Hospodaření domácnosti	Člověk a svět práce	6.	2
		Finanční gramotnost	8.	13
		Výchova k občanství	6., 9.	7
	Finanční produkty	Finanční gramotnost	8.	13
Matematika		7.	4	
Škola 4	Peníze	Výchova k občanství	7	4
	Hospodaření domácnosti	Člověk a svět práce	8., 9.	3
	Finanční produkty	Matematika	9.	12
		Výchova k občanství	7.	2
Škola 5	Peníze	Výchova k občanství	9.	4
	Hospodaření domácnosti	Matematika	9.	7
		Výchova k občanství	6., 9.	4
	Finanční produkty	Matematika	7., 9.	19
Výchova k občanství		9.	8	

Zdroj: Vlastní zpracování

Z předešlé analýzy konkrétních školních vzdělávacích programů plyne, že finanční gramotnost je rozdělena nejvíce mezi předměty Matematika a Výchova k občanství, a to na všech zkoumaných školách. Na jedné škole se finanční gramotnost vyskytuje i jako samostatný předmět v rámci volitelného bloku. V minimálním množství se pak objevuje v Pracovních činnostech a Člověk a svět práce.

Všechny školy mají všechny tři oblasti (Peníze, Hospodaření domácnosti, Finanční produkty) rozloženy mezi dva a více předmětů. Z rozhovorů s učiteli na vybraných školách plyne, že v matematice se nejvíce věnují tvorbě ceny (na příkladech ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH), inflaci (popíše vliv inflace na hodnotu peněz), produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků (spotřeba, úspory, investice, uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu – úvěry, splátkový prodej, leasing), úročení (jednoduché, popřípadě složené úročení). Ve výchově k občanství se věnují především nakládáním s penězi (hotovostní a bezhotovostní placení), hospodaření domácnosti (rozpočet domácnosti, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, základní práva spotřebitelů), banky (služby bank, kreditní a debetní karty) a pojištění (nejčastější druhy pojištění a jeho využití).

Na všech pěti vybraných školách se vyučuje dohromady 191 hodin finanční gramotnosti ve vybraných předmětech. V Matematice 92 hodin, ve Výchově k občanství 53 hodin, v Pracovních činnostech 2 hodiny, Člověk a svět práce má 5 hodin a samostatný volitelný předmět Finanční gramotnost 39 hodin.

Pokud jsou rozebrány školy jednotlivě, tak na škole 1 se vyučuje dohromady 42 hodin finanční gramotnosti z toho 28 v předmětu Matematika. 12 hodin je problematice věnováno ve Výchově k občanství a malý podíl na vzdělávání se ve finanční gramotnosti mají Pracovní činnosti – konkrétně 2 hodiny.

Na škole 2 je finanční gramotnost vyučována ve 32 hodinách, z toho v Matematice 22 hodin a zbylých 10 hodin v předmětu Výchova k občanství.

Škola 3 je specifická svým volitelným předmětem Finanční gramotnost, který je dotován 39 hodinami ročně. Proto se v Matematice vyučuje finanční gramotnost pouze

ve 4 hodinách, ve Výchově k občanství v 9 hodinách a v předmětu Člověk a svět práce jen ve 2 hodinách.

Na škole 4 je celková dotace 21 hodin, z toho 12 hodin v Matematice, 6 hodin ve Výchově k občanství a 3 hodiny v Člověku a světě práce.

Poslední vybraná škola má výuku finanční gramotnosti rozdělenou takto: v Matematice se z celkových 46 hodin výuky finanční gramotnosti na škole vyučuje 26 a ve Výchově k občanství 16 hodin.

Až na školu 3, která má volitelný předmět Finanční gramotnost, z analýzy vyplynulo, že hlavním vyučovacím předmětem je Matematika, za ní pak Výchova k občanství a jako okrajové téma je vyučována v předmětech Pracovní činnosti a Člověk a svět práce.

6. Pracovní listy

6.1. Pracovní list 1 – Peníze

6.1.1. Metodika

Název aktivity: Peníze

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí základní operace s nimi, provádí odhad výsledku a zaokrouhluje čísla.

Cíl aktivity:

- žák by měl získat obecné informace týkající se peněz a manipulace s nimi
- žák by si měl uvědomit co je pro něj výhodné a co nevýhodné
- žák zná všechny mince a bankovky a dokáže určit jejich hodnotu
- žák by měl být schopen rozeznat, které peníze jsou pravé a které falešné
- žák zná historii peněz v na území České republiky

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- **Kompetence k řešení problému:** žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- **Kompetence komunikativní:** žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.

- **Kompetence občanské:** žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní listy pro žáky, pracovní listy s řešením, interaktivní tabule, zeměpisný atlas

Mezipředmětové vztahy: Matematika, Dějepis, Zeměpis, Výchova k občanství

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list je rozdělen na osm cvičení. Pracovní list je pro žáky 6. a 7. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se s českou měnou a některými vybranými zahraničními měnami. Pracovní list obsahuje jak úlohy s otevřenou odpovědí, tak i přiřazovací a uspořádací úlohy.

První cvičení je motivační, kde by měl žák doplnit chybějící části přísloví. Po ukončení je dobré udělat rozpravu o významu jednotlivých přísloví a uvést je na konkrétním příkladu v reálném životě.

Ve druhém cvičení se žáci seznámí se zeměmi, které stejně jako mi používají nebo v minulosti používali jako měnu korunu. K této aktivitě je vhodné žákům rozdat zeměpisný atlas, aby si snadněji vybavili odpovídající státy.

Třetí úloha je vytvořena tak, aby si žáci procvičili zaokrouhlování. Mimo to po splnění úlohy každý z žáků může sečíst ceny před zaokrouhlení a po zaokrouhlení a zjistit tak, kolik ušetří, když budou kupovat věci dohromady, než kdyby kupovali každou položku zvlášť.

Čtvrtá, pátá a šestá úloha se zabývá už samotnými penězi, kde ve čtvrté úloze žák vyjmenuje podoby, ve kterých se peníze nacházejí a seznámí se s informací, kdo jediný má právo vydávat na našem území peníze. Pátá a šestá úloha má za úkol ukázat žákům reálnou podobu peněz a ochranné prvky, kterými je každá bankovka opatřena. Vhodné pro tato cvičení je donést bankovku do třídy a prohlédnou si po vyplnění cvičení všechny ochranné prvky reálně.

Sedmé cvičení je zaměřeno na žákův odhad a schopnost zjistit, kolik procent z dané částky mu banka vyplatí, přinese-li poškozenou bankovku.

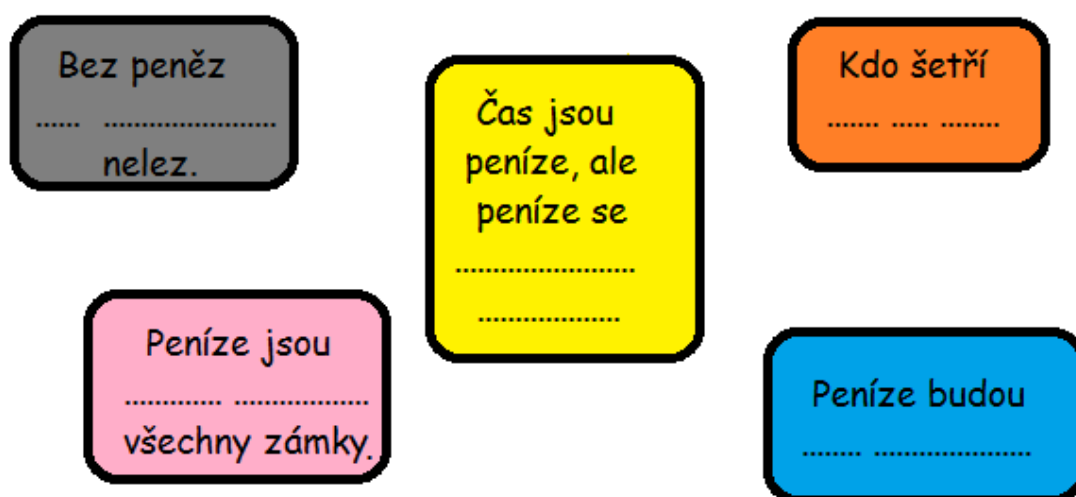
V poslední úloze je vhodné znovu zapojit zeměpisný atlas, ve kterém žáci mohou vyhledat jednotlivé státy, kterým patří dané měny.

6.1.2. Pracovní list

PENÍZE

1. Dopln chybějící části u každého přísloví:

Obrázek 1: Peníze



Zdroj: Vlastní zpracování

2. Název koruna nepoužívá jen Česká republika, ale i několik dalších států v Evropě. Napiš názvy alespoň čtyř evropských států, které také používají nebo před zavedením eura používaly jako svou měnu korunu.

1.
2.
3.
4.

3. Není to tak dávno, co v České republice byly v oběhu i dílčí jednotky koruny – 10 haléř, 20 haléř a 50 haléř (dále budeme používat označení pro haléř – h). Postupně byla ale jejich platnost ukončena a od roku 2008 je podle zákona měnovou jednotkou koruna česká (Kč). Ve vyjádření cen zboží a služeb ale haléře stále zůstávají a při placení se cena zboží matematicky zaokrouhluje na celé koruny.

Zaokrouhli dané ceny na celé koruny:

Obrázek 2: Tvorba ceny

 89 Kč 10 h =Kč	Kč	 11 Kč 90 h =Kč
 1 Kč 50 h =Kč	 299 Kč 90 h =Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Napiš tři formy, ve kterých se v současné době vyskytují peníze:

1.
2.
3.

Kdo má jako jediný v České republice právo a povinnost vydávat peníze?

.....

5. Spoj významnou osobnost se správnou bankovkou:

Stokoruna	Emma Destinová
Dvousetkoruna	Božena Němcová
Pětisetkoruna	Karel IV.
Tisícikoruna	Tomáš Garrigue Masaryk
Dvoutisícikoruna	Jan Amos Komenský
Pětitisícikoruna	František Palacký

6. Každá Bankovka musí mít ochranné prvky. Vyznač na dvoutisícikoruně, kde se nacházejí tyto ochranné prvky:

1. vodoznak
2. ochranný proužek
3. ochranná vlákna
4. soutisková značka
5. skrytý obrazec
6. opticky proměnlivá barva
7. ochranný pruh
8. mikrotexty

Obrázek 3: Ochranné prvky



Zdroj: http://finance.idnes.cz/guerner-cnb-tuma-podepsal-prvni-bankovku-fiy-sporeni.aspx?c=A070625_153249_fi_osobni_fib

7. Odhadni, kolik peněz ti dá banka, jestliže do ní přineseš pouze určitou část bankovky:

Obrázek 4: Poškozené bankovky





.....
Zdroj: Vlastní zpracování

8. Napiš k jednotlivým měnám státy, ve kterých se tyto měny používají.

€

£

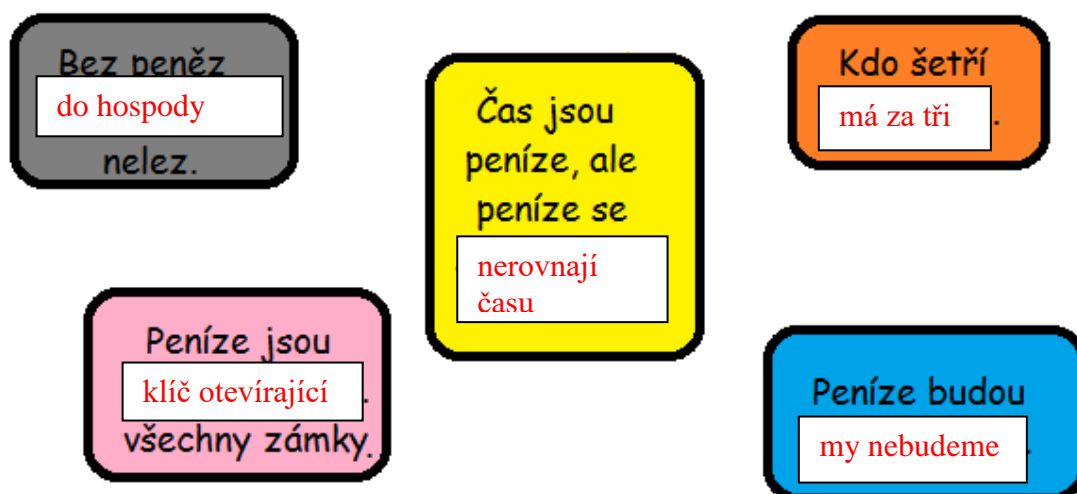
¥

\$

6.1.3. Řešení pracovního listu

1. Doplň chybějící části u každého přísloví:

Obrázek 5: Peníze – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

2. Název koruna nepoužívá jen Česká republika, ale i několik dalších států v Evropě. Napiš názvy alespoň čtyř evropských států, které také používají nebo před zavedením eura používali jako svou měnu korunu.

1. **Slovenská republika**
2. **Norsko**
3. **Švédsko**
4. **Island**

3. Není to tak dávno, co v České republice byly v oběhu i dílčí jednotky koruny – 10 halěr, 20 halěr a 50 halěr (dále budeme používat označení pro halěr – h).

Postupně byla ale jejich platnost ukončena a od roku 2008 je podle zákona měnovou jednotkou koruna česká (Kč). Ve vyjádření cen zboží a služeb ale haléře stále zůstávají a při placení se cena zboží zaokrouhluje na celé koruny.

Zaokrouhli dané ceny na celé koruny:

Obrázek 6: Tvorba ceny – řešení



299 Kč 90 h = Kč



11 Kč 90 h = Kč



89 Kč 10 h = Kč



1 Kč 50 h = Kč



927 Kč 30 h = Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

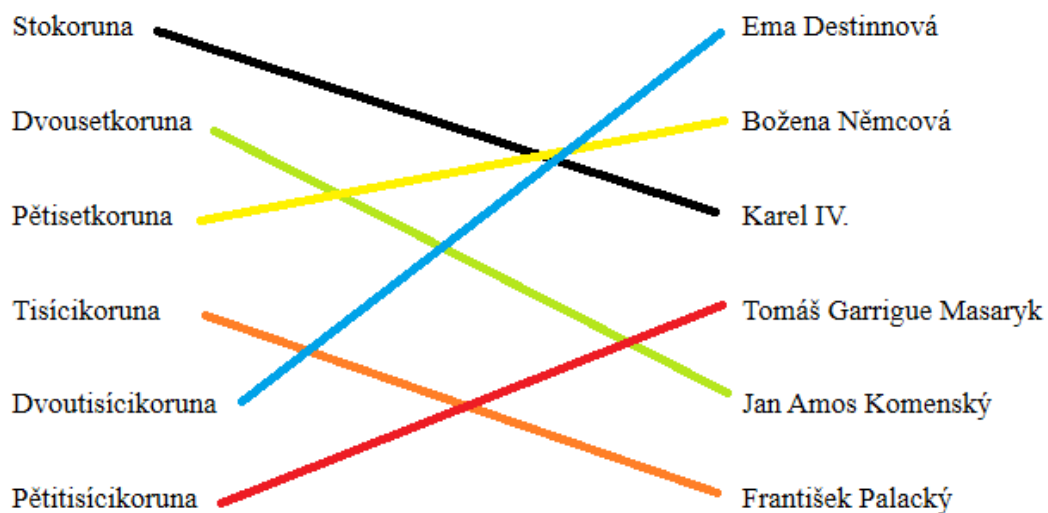
4. Napiš tři formy, ve kterých se v současné době vyskytují peníze:

1. **bankovky a mince**
2. **vklady na účtech a v bankách**
3. **cenné papíry (směnky, šeky)**

Kdo má jako jediný v České republice právo a povinnost vydávat peníze?

Česká národní banka - ČNB

5. Spoj významnou osobnost se správnou bankovkou:



6. Každá Bankovka musí mít ochranné prvky. Vyznač na dvoutisícikoruně, kde se nacházejí tyto ochranné prvky:

1. vodoznak
2. ochranný proužek
3. ochranná vlákna
4. soutisková značka
5. skrytý obrazec
6. opticky proměnlivá barva
7. ochranný pruh
8. mikrotexty

Obrázek 7: Ochranné prvky – řešení



Zdroj: http://finance.idnes.cz/guvernér-cnb-tuma-podepsal-první-bankovku-fi-y-/sporeni.aspx?c=A070625_153249_fi_osobni_fib

7. Odhadni, kolik peněz ti dá banka, jestliže do ní přineseš tyto bankovky:

Obrázek 8: Poškozené bankovky – řešení



700 Kč



0 Kč



50 Kč



750 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

8. Napiš k jednotlivým měnám jejich názvy a státy, ve kterých se tyto měny používají.

€

Euro – státy Eurozóny

£

Libra – Spojené království Velké Británie a Severního Irska

¥

Yan - Japonsko

\$

Dolar – USA

6.2. Pracovní list 2 - Banky

6.2.1. Metodika

Název aktivity: Banky

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla. Pracuje s desetinnými čísly. Provádí odhad výsledku, porovnává a zaokrouhluje. Vyhledává a třídí data. Zvládá jednoduché úlohy na procenta.

Cíl aktivity:

- žák se seznámí se základními činnostmi, které vykonává jak obchodní, tak centrální banka.
- žák vysvětlí pojem úvěr a úrok
- žák vysvětlí pojem inflace a roční úroková míra
- žák ví, jaké podmínky musí splňovat, žádá-li v bance o půjčku. Uvědomuje si rozdílnost podmínek u jednotlivých bank

Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení:** žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- **Kompetence k řešení problému:** žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- **Kompetence komunikativní:** žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.

- **Kompetence občanské:** žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy.
- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní listy pro žáky, pracovní listy s řešením, interaktivní tabule s přístupem na internet, tablety

Mezipředmětové vztahy: Matematika, Výchova k občanství

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list je rozdělen na šest cvičení. Pracovní list je pro žáky 7. a 8. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se s bankami v České republice a jejich činnostmi. Pracovní list obsahuje úlohy s otevřenou odpovědí i přiřazovací úlohy.

První cvičení je motivační, kde žák napíše název banky podle příslušného loga. Vhodné je použít tablety s přístupem na internet, kde žák může jednotlivá loga a názvy bank vyhledat.

Cílem druhé úlohy je, aby žák rozpoznal rozdíly mezi Centrální bankou a bankami obchodními. Úloha může vést k diskusi o tom, v jakých situacích mohou žáci využívat obchodní banky a v jakých situacích banku centrální.

Třetí cvičení je zaměřeno na vliv inflace u jednoduchých příkladů na výpočet úroku bez zdanění. První příklad inflaci zanedbává, druhý příklad žák počítá s inflací. Je počítáno s tím, že žáci vědí, co to úrok je a jak jej vypočítat.

Čtvrtá úloha se zabývá žákovou schopností rozhodnout se na základě daných informací pro to, co je pro něj nejvýhodnější. Text čtvrté úlohy je záměrně delší, aby žáci dokázali rozlišit podstatné informace od nepodstatných a celkově se orientovali v textu.

V pátém cvičení by měl žák odhalit, jak souvisí výše úrokové míry s výší splátky. Jak je nejvýhodnější splácet a o kolik mi úrok změní celkovou částku, kterou je nutno splatit.

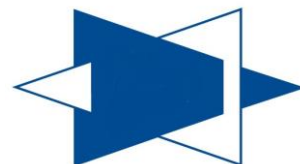
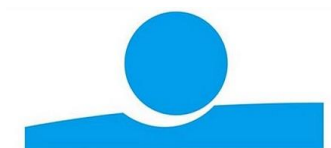
Poslední šestá úloha má za cíl seznámit žáka s podmínkami, které musí splnit při žádosti o půjčku jak u bankovní, tak i u nebankovní společnosti. Předpokládá se, že žák již ví, jaký je rozdíl mezi bankovní a nebankovní společností. Je vhodné si možnosti ukázat na reálných příkladech.

6.2.2. Pracovní list

BANKY

1. V současné době se v České republice vyskytuje velké množství bank. Pojmenuj správně banku, které logo patří.

Obrázek 9: Loga bank



.....

.....

.....

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽI



Banka inspirovaná klienty

.....

.....

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Vyjmenuj alespoň tři činnosti, které vykonává Centrální banka.

1.

2.

3.

Další činnosti:

3. Na začátku kalendářního roku rodina Šetřilkových vložila na jejich bankovním účet 150 000 Kč. Roční úroková sazba je u jejich banky stanovena na 0,25 % p. a. Vypočítej, kolik peněz budou mít Šetřilkovi na účtu rok poté, co na něj peníze vložili a nic s nimi nedělali. (Tento rok byla inflace nulová.). Předpokládáme roční připsování úroků.

Šetřilkovi se rozhodli nechat peníze v bance ještě další rok. Míra inflace se však vyšplhala na 0,5 %. Udělali Šetřilkovi správně? Vysvětli proč.

4. Slečna Sněhová má našetřeno přesně 15 000 Kč a chce si koupit nové lyžařské vybavení. Nové lyže, boty a hůlky stojí dohromady přesně 15 000 Kč. Slečna Sněhová se však rozhodne, že si chce koupit i novou lyžařskou helmu, na kterou už nemá peníze. Rozhodne se tedy uložit peníze do banky a doufá, že po roce bude mít už dost peněz na to, aby si mohla koupit i brýle, které stojí 190 Kč. Vyber pro slečnu sněhovou takovou banku, do které když peníze vloží, vytouženou helmu si bude moci dovolit.

1. Bezva banka – roční úroková míra je 2 %, inflace je 2,2 %

2. Výhodná banka – roční úroková míra je 2 %, inflace je 1,1 %
 3. Naše banka – roční úroková míra je 1,8 %, inflace je 0,5 %
 4. Banka pro život – roční úroková míra je 1,8 %, inflace je 1 %
5. Banka půjčila panu Novákovi 36 000 Kč. Urči výši úroku, jestliže banka půjčila peníze na rok, s roční úrokovou mírou 12 %. Předpokládejme roční připsování úroků.

O kolik korun bude úrok nižší, pokud se pan Novák v bance dohodne na stejných podmínkách, ale splacení bude po tři čtvrtě roce? (Zaokrouhluj na celá čísla)

6. Uveď dvě položky, které od 1. 12. 2016 musí jak bankovní, tak nebankovní společnosti ověřit při žádosti klienta o úvěr.
1.
 2.

Jak nazýváme schopnost splácet dluh?

.....

6.2.3. Řešení pracovního listu

1. V současné době se v České republice vyskytuje velké množství bank. Pojmenuj správně banku, které logo patří.

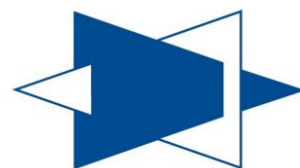
Obrázek 10: Loga bank – řešení



Česká spořitelna



Československá obchodní banka



Fiobanka



Komerční banka



Banka inspirovaná klienty

Raiffeisenbank

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Vyjmenuj alespoň tři činnosti, které vykonává Centrální banka.
 1. může jako jediná tisknout peníze
 2. může jako jediná vydávat peníze
 3. vykonává nad obchodními bankami tzv. bankovní dohled

Další činnosti: uděluje licence akciovým společnostem, aby mohly působit v České republice jako banky a pobočkám zahraničních bank. aby na území České republiky mohly vykonávat svou činnost, sleduje množství peněz v oběhu na území státu, poskytuje úvěry obchodním bankám, sleduje, jestli mezi lidmi nekolují falešné a opotřebované peníze

3. Na začátku kalendářního roku rodina Šetřilkových vložila na jejich bankovním účtu 150 000 Kč. Roční úroková sazba je u jejich banky stanovena na 0,25 % p. a. Vypočítej kolik peněz budou mít Šetřilkovi na účtu rok poté, co na něj peníze vložili a nic s nimi nedělali. (V tomto případě inflaci zanedbáváme.)

100 %150 000 Kč

0,25 % x (úrok)

$$x = \frac{150000 * 0,25}{100}$$

$$x = 375$$

Úrok za daný rok je 375 Kč.

$$375 + 150000 = 150 375 \text{ Kč}$$

Na konci roku budou mít Šetřilkovi na účtu 150 375 Kč.

Šetřilkovi se rozhodli nechat peníze v bance ještě další rok. Míra inflace se však vyšplhala na 0,5 %. Udělali Šetřilkovi správně? Vysvětli proč.

100 %150 375 Kč

0,25 % x (úrok)

$$x = \frac{150375 * 0,25}{100}$$

$$x = 375,9$$

Úrok za druhý rok je 375,9 Kč.

$$\text{Po dvou letech na účtu bude částka } 150 375 + 375,9 = 150 750,9$$

100 %150 375 Kč

0,5 % y (míra inflace)

$$y = \frac{150375 * 0,5}{100}$$

$$y = 751,9$$

Po dvou letech mají Šetřilkovi na účtu 150 750,9 Kč, ale vlivem inflace bude jejich reálná hodnota pouze: $150\,750,9 - 751,9 = 149\,999$ Kč

Šetřilkovi správně neudělali, protože míra inflace byla vyšší než roční úroková sazba. Správným krokem by bylo peníze vybrat dříve, než inflace začne růst, nebo naopak později, kdy se inflace sníží na hodnotu, která se pro Šetřilkovi stane výhodnou.

4. Slečna Sněhová má našetřeno přesně 15 000 Kč a chce si koupit nové lyžařské vybavení. Nové lyže, boty a hůlky stojí dohromady přesně 15 000 Kč. Slečna Sněhová se však rozhodne, že si chce koupit i novou lyžařskou helmu, na kterou už nemá peníze. Rozhodne se tedy uložit peníze do banky a doufá, že po roce bude mít už dost peněz na to, aby si mohla koupit i brýle, které stojí 190 Kč. Vyber pro slečnu sněhovou takovou banku, do které když peníze vloží, vytouženou helmu si bude moci dovolit.
 1. Bezva banka – roční úroková míra je 2 %, inflace je 2,2 %
(zůstatek na účtu 14 963,4 Kč)
 2. Výhodná banka – roční úroková míra je 2 %, inflace je 1,1 %
(zůstatek na účtu 15 131,7 Kč)
 3. Naše banka – roční úroková míra je 1,8 %, inflace je 0,5 %
(zůstatek na účtu 15 193,7 Kč)
 4. Banka pro život – roční úroková míra je 1,8 %, inflace je 1 %
(zůstatek na účtu 15 117,3 Kč)
5. Banka půjčila panu Novákovi 36 000 Kč. Urči výši úroku, jestliže banka půjčila peníze na rok, s roční úrokovou mírou 12 %?

$$\begin{array}{l}
 100 \% \dots\dots\dots 36\,000 \text{ Kč} \\
 12 \% \dots\dots\dots x \text{ (úrok)} \\
 x = \frac{36000 * 12}{100} \\
 x = 4320
 \end{array}$$

Pan Novák zaplatí úrok 4 320 Kč.

O kolik korun bude úrok nižší, pokud se pan Novák v bance dohodne na stejných podmínkách, ale splacení bude po tři čtvrtě roce? (Zaokrouhluj na celá čísla)

Úrok za jeden rok je 4 320 Kč.

$$\text{Za tři čtvrtě roku } 4320 * 0,75 = 3240$$

$$4320 - 3240 = 1080$$

Při zkrácení doby splatnosti pan Novák za úvěr zaplatil o 1080 Kč méně.

6. Vyjmenuj dvě informace, které od 1. 12. 2016 musejí jak bankovní, tak nebankovní společnosti ověřit při žádosti klienta o úvěr.

1. potvrzení výše příjmu
2. zda nemá žadatel jiné dluhy, případně jak tyto dluhy splácí

Jak nazýváme schopnost splácet dluh?

bonita

6.3. Pracovní list 3 – Hotovostní a bezhotovostní peníze

6.3.1. Metodika

Název aktivity: Hotovostní a bezhotovostní peníze

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla

Cíl aktivity:

- žák dokáže vysvětlit rozdíl mezi hotovostními a bezhotovostními penězi
- žák se ví k čemu slouží bankovní účet
- žák se orientuje ve výpisu z účtu
- žák zná bezpečné zásady používání bankovního účtu

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení: žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- Kompetence k řešení problému: žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- Kompetence komunikativní: žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.
- Kompetence občanské: žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- Kompetence pracovní: žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní listy pro žáky, pracovní listy s řešením

Mezipředmětové vztahy: Matematika, Výchova k občanství

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list tvoří pět cvičení a je určen pro žáky 6. a 7. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení s hotovostními a bezhotovostními penězi. Pracovní list obsahuje otevřené a přiřazovací úlohy.

První cvičení je motivační, kde by měl žák najít všechny hodnoty mincí a bankovek užívaných v České republice. Osmisměrka je bez tajeňky, správný řešitel je ten, kdo najde všechny hodnoty.

Ve druhém cvičení se žáci seznámí s hotovostním placením a vhodnou volbou mincí a bankovek při placení. Řešením je částka 1 023 Kč, která může být tvořena různou kombinací mincí a bankovek.

V třetí úloze má žák vypsát několik případů, jakým způsobem na účet přibývají a jakým způsobem z účtu ubývají peníze. Cvičení má vést k diskusi o tom, jak banky zpoplatňují jednotlivé transakce na bankovním účtu, a připravit žáky na následující cvičení č. 4.

Čtvrté cvičení je zaměřené na orientaci ve výpisu z bankovního účtu. Žáci se mají seznámit s jedním druhem výpisu z bankovního účtu. Důležité je žáky upozornit že každá banka používá různý formát výpisu. Cvičení může vést k diskusi o významu dalších položek ve výpisu, které nebyly v zadání cvičení zmíněné.

Pátá úloha má žáky poučit o bezpečnosti používání bankovního účtu. Seznámit ho s riziky spojenými s běžným užíváním účtu. Na konci cvičení by žáci měli říct, jak by měl Petr správně jednat.

6.3.2. Pracovní list

HOTOVOSTNÍ A BEZHOTOVOSTNÍ PENÍZE

1. V osmisměrce najděte všechny hodnoty bankovek a mincí.

Obrázek 11: Osmisměrka

F	O	A	S	D	B	J	I	K	L	A	V	I	N	D	O
D	R	A	C	U	B	S	H	U	N	D	A	K	D	T	D
A	T	C	Í	S	I	T	T	Ě	P	L	Ú	N	V	R	S
U	I	H	O	N	L	A	G	V	S	A	C	E	Ě	O	U
N	C	S	T	I	S	Í	C	A	A	D	J	L	S	CH	G
K	P	V	A	D	V	I	K	D	F	S	I	S	T	Ě	P
P	N	Ě	L	Ý	L	T	H	E	L	K	F	A	Ě	L	J
T	U	G	T	D	E	U	A	N	U	R	O	K	S	A	O
U	T	O	T	S	U	J	L	A	T	Y	X	T	G	D	A
G	Q	L	E	F	E	CH	D	F	Á	B	M	O	D	V	F
E	W	D	R	J	Á	T	Q	O	S	S	C	T	C	A	H
C	S	L	M	K	Š	D	T	K	E	P	Í	S	H	C	T
C	D	A	U	Ě	A	S	L	U	D	I	S	I	A	E	C
U	F	V	H	J	A	H	I	F	A	L	I	J	N	T	D
A	F	N	Ě	S	Q	B	M	V	P	H	T	A	S	I	U

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Z vybraných bankovek a mincí na obrázku vyber a doplň do tabulky správné množství a druh bankovek, tak abys mohl zaplatit dané zboží. Zaplatíš přesně dané částky nebo ti bude něco chybět / přebývat?

Obrázek 12: Mince a bankovky



Zboží	Cena	Počet a typ bankovek
Tričko	256 Kč	
Rádio	602 Kč	
Televize	2 031 Kč	
Jízdní kolo	6 024 Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování

Bude chybět / zbyde:

3. Na každý bankovní účet se peněžní částky, jak přispívají, tak odepisují. Uveď alespoň tři pohyby peněz na daném účtu.

1)

2)

3)

4. Z tabulky vyber a následně správně doplň do bankovního výpisu k vybraným údajům odpovídající pojmy.

Tabulka 8: Bankovní pojmy

Číslo účtu	Majitel účtu	Popis transakce	Připsané peníze (dal)
Konečný zůstatek	Kdy došlo k odepsání peněz	Odepsané peníze (má dáti)	Způsob a zaslání výpisu

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 13: Výpis z účtu

VÝPIS
PERIODICKÝ

k účtu: 9135680227/010 CZK
IBAN: CZ140100000519135680
typ: KONTO G2

datum výpisu: ...10-01-2011
poř.č.:1
strana:1
způsob zaslání: poštou
frekvence: měsíční

České Budějovice - Mašle
Nádražní 31
370 01 České Budějovice
tel.: 955581301
SWIFT (BIC) KOMBCZPPXXX

Předchozí výpis ze dne 10-12-2010
Počáteční zůstatek 290,02
Ve prospěch 15.500,41
Na vrub -853,50
Konečný zůstatek 14.936,93

1023-05
DK110110-0009454-2/1 C615
VEJDOVÁ EVA
SPOJNA 41
373 71 RUDOLFOV

Vážený kliente,
v případě vzniku nepovoleného debetu na Vašem běžném účtu ve smyslu Všeobecných obchodních podmínek, bude tento nepovolený debet určen dle platného Oznámení o úrokových sazbách, popřípadě navýšen o další částky v souladu se smlouvou, na základě které je Váš účet veden a dle platného Sazebníku KB. Více informací na www.kb.cz nebo na pobočkách Komerční banky.

Datum zúčtování	Popis	VS	Částka má dáti	Částka dal
Datum transakce	Název protičtu / číslo a typ karty	KS	(na vrub)	(ve prospěch)
	Protiúčet/Kód banky	SS		
22-12-2010	PLATBANVKLAD VE PROSPĚCH ÚČTU VKLAD HOTOVOSTI 301-22122010 1023 701612 225731			500,00
22-12-2010	ÚHRADA ZA VÝPIS K ÚČTU PLATEBNÍ KARTY EC/MC CZK 5831 205-22122010 1086300157334	201101001 898 201101001	-15,00	
27-12-2010	PLATBANVKLAD VE PROSPĚCH ÚČTU VKLAD HOTOVOSTI 301-27122010 1023 701612 226424			15.000,00
28-12-2010	POPL.ZA.ZUST.NA ATM PLATEBNÍ KARTY EC/MC CZK 5831 205-28122010 1086000356601	4140118 898 201053001	-2,50	
31-12-2010	PRÍPSANÝ ÚROK 060-060-004-807729			0,41
31-12-2010	POPLATEK ZA POLOŽKY 060-060-004-807730		-2,00	
03-01-2011	TRANSAKCE PLATEBNÍ KARTOU 6761 07** **** 702 ECOMC 51 nákup u obchodníka TAKKO FASHION 4 ČESKÉ BUDĚJOV CZE 205-03012011 1086000055422		-329,00	
04-01-2011	POPL.VYB.Z ATM PLATEBNÍ KARTY-VYBĚR NA ATM KB-CZK 205-04012011 1086100071809	4140118 898 201020000	-5,00	
04-01-2011	TRANSAKCE PLATEBNÍ KARTOU 6761 07** **** 702 ECOMC ON-LINE ATB		-500,00	
	SKA 15 CZ 186100071810			
	Počet transakcí má dáti	6		
	Počet transakcí dal	3		
	Zůstatek podle data 10-12-2010	290,02	22-12-2010	775,02

Vážená paní, vážený pane, žádáme Vás o urychlenou kontrolu uvedených údajů. V případě nesouladu informujte, prosím, pobočku vedoucí Váš účet. Děkujeme.

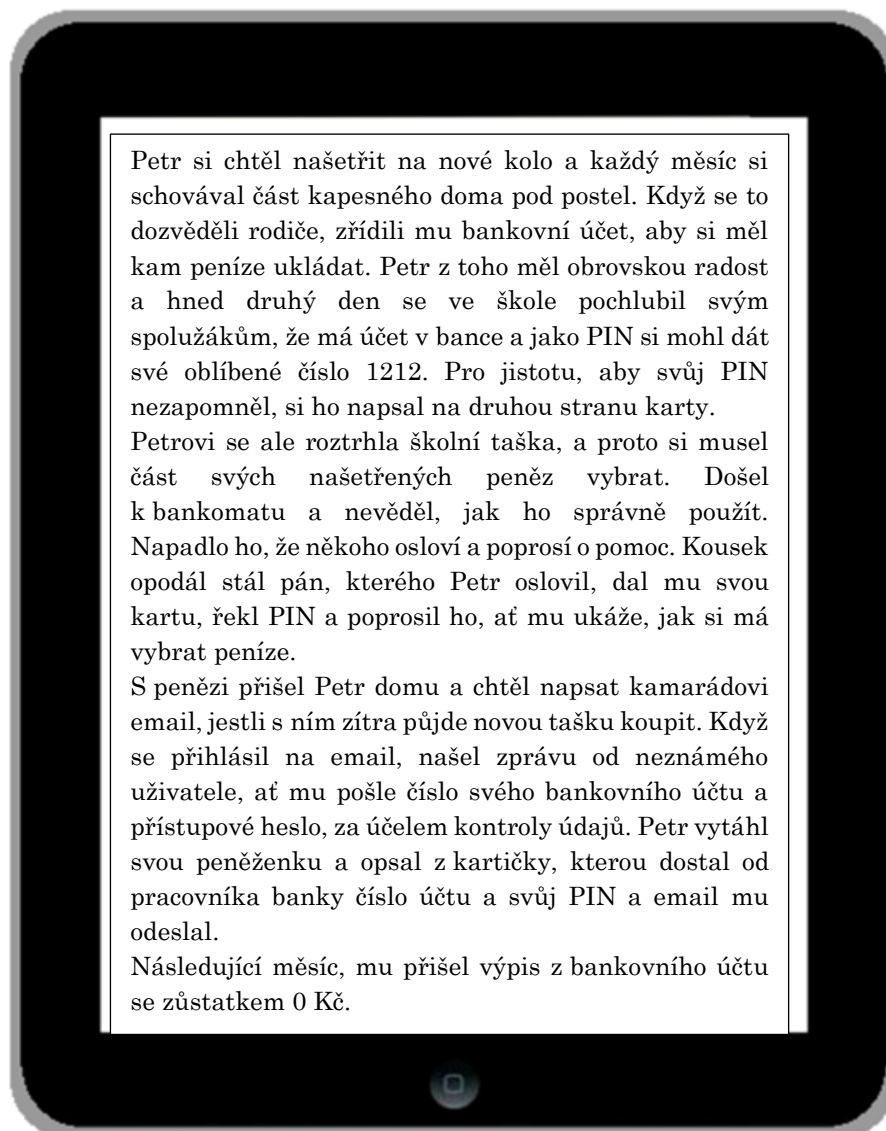
Typ: 1131 K 23668 Listů: 2 z 2

SOUČET: Komerční banka, a. s., se sídlem:
SENAŘAL: Praha 1, Na Příkopě 33, čp. 969, PSČ 114 07, IČ: 45317054
O K O U P: ZAPISANÁ V OBCHODNÍM REJSTŘÍKU VEŘEJNĚPŘÍKLADNĚM SPOLEČNÍM V PRAZE, COOGL 01 11/2008 1866

Zdroj: Vlastní zpracování

5. Příběh důvěřivého Petra:

Obrázek 14: Příběh



Zdroj: Vlastní zpracování

Jakých chyb se Petr dopustil?

.....

.....

.....

6.3.3. Řešení pracovního listu

HOTOVOSTNÍ A BEZHOTOVOSTNÍ PENÍZE

1. V osmisměrce najděte všechny hodnoty bankovek a mincí.

Obrázek 15: Osmisměrka – řešení

F	O	A	S	D	B	J	I	K	L	A	V	I	N	D	O
D	R	A	C	U	B	S	H	U	N	D	A	K	D	T	D
A	T	C	Í	S	I	T	T	Ě	P	L	Ú	N	V	R	S
U	I	H	O	N	L	A	G	V	S	A	C	E	Ě	O	U
N	C	S	T	I	S	Í	C	A	A	D	J	L	S	CH	G
K	P	V	A	D	V	I	K	D	F	S	I	S	T	Ě	P
P	N	Ě	L	Ý	L	T	H	E	L	K	F	A	Ě	L	J
T	U	G	T	D	E	U	A	N	U	R	O	K	S	A	O
U	T	O	T	S	U	J	L	A	T	Y	X	T	G	D	A
G	Q	L	E	F	E	CH	D	F	Á	B	M	O	D	V	F
E	W	D	R	J	Á	T	Q	O	S	S	C	T	C	A	H
C	S	L	M	K	Š	D	T	K	E	P	Í	S	H	C	T
C	D	A	U	Ě	A	S	L	U	D	I	S	I	A	E	C
U	F	V	H	J	A	H	I	F	A	L	I	J	N	T	D
A	F	N	Ě	S	Q	B	M	V	P	H	T	A	S	I	U

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Z vybraných bankovek a mincí na obrázku vyber a doplň do tabulky správné množství a druh bankovek, tak abys mohl zaplatit dané zboží. Zaplatíš přesně dané částky nebo ti bude něco chybět / přebývat?

Obrázek 16: Mince a bankovky – řešení



Zboží	Cena	Počet a typ bankovek
Tričko	256 Kč	1x 200,- ; 1x 50,- ; 1x 5,- ; 1x 1,-
Rádio	602 Kč	1x 500,- ; 1x 100,- ; 2x 1,-
Televize	2 031 Kč	3x 500,- ; 2x 200,- ; 1x 100,- ; 1x 20,- ; 1x 10,- ; 1x 1,-
Jízdní kolo	6 024 Kč	6x 1000,- ; 1x 10,- ; 2x 5,- ; 4x 1,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Bude chybět / zbyde: **bude chybět 1 023 Kč. Např. 1x 1 000,-; 1x 20,-; 3x 1,-**

3. Na každý bankovní účet se peněžní částky, jak připisují, tak odepisují. Uveď alespoň tři pohyby peněz na daném účtu.
 - 1) **připisuje se výplata či kapesné**
 - 2) **firmám za připisují platbu za provedené služby**
 - 3) **odepisuje se poplatek za výběr z bankomatu či při placení služby nebo výrobků**

4. Z tabulky vyber a následně správně doplň do bankovního výpisu k vybraným údajům odpovídající pojmy.

Tabulka 8: Bankovní pojmy

Číslo účtu	Majitele účtu	Popis transakce	Připsané peníze (dal)
Konečný zůstatek	Kdy došlo k odepsání peněz	Odepsané peníze (má dát)	Způsob a zaslání výpisu

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 17: Výpis z účtu – řešení

Číslo účtu (Annotation)

Majitel účtu (Annotation)

Konečný zůstatek (Annotation)

Způsob zaslání výpisu z bankovního účtu (Annotation)

Připsané peníze (Annotation)

Popis transakce (Annotation)

Datum odepsání peněz (Annotation)

Odepsané peníze (Annotation)

Datum zúčtování	Popis	VS	Částka má dát (na vrub)	Částka dal (ve prospěch)
Datum transakce	Název protičtu / číslo a typ karty	KS		
	Protičet/Kód banky	SS		
22-12-2010	PLATBA/VKLAD VE PROSPĚCH ÚČTU			500,00
	VKLAD HOTOVOSTI			
	301-22122010 1023 701612 225731			
22-12-2010	UHRADA ZA VÝPIS K ÚČTU	201101001	-15,00	
	PLATEBNÍ KARTY EC/MC CZK 5831	898		
	205-22122010 1086300157334	201101001		
27-12-2010	PLATBA/VKLAD VE PROSPĚCH ÚČTU			15.000,00
	VKLAD HOTOVOSTI			
	301-27122010 1023 701612 226424			
28-12-2010	POPL.ZA.ZUST.NA ATM	4140118	-2,50	
	PLATEBNÍ KARTY EC/MC CZK 5831	898		
	205-28122010 1086000356601	201053001		
31-12-2010	PŘIPISANÝ ÚROK			0,41
	060-060-004-807729			
31-12-2010	POPLATEK ZA POLOŽKY		-2,00	
	060-060-004-807730			
03-01-2011	TRANSAKCE PLATEBNÍ KARTOU		-329,00	
	6761 07** **702 ECMC			
	S1 nákup u obchodníka			
	TAKKO FASHION 4			
	CESKE BUDEJOV CZE			
	205-03012011 108600005422			
04-01-2011	POPL.VYB.Z.ATM	4140118	-5,00	
	PLATEBNÍ KARTY-VYBĚR NA ATM KB-CZK	898		
	205-04012011 1086100071809	201020000		
04-01-2011	TRANSAKCE PLATEBNÍ KARTOU		-500,00	
	6761 07** **702 ECMC			
	S1 nákup u ATM			
	SKA 15			
	CZ			
	060100071810			
Počet transakcí má dát		6		
Počet transakcí dal		3		
Zůstatek podle data				
	10-12-2010	290,02	22-12-2010	775,02

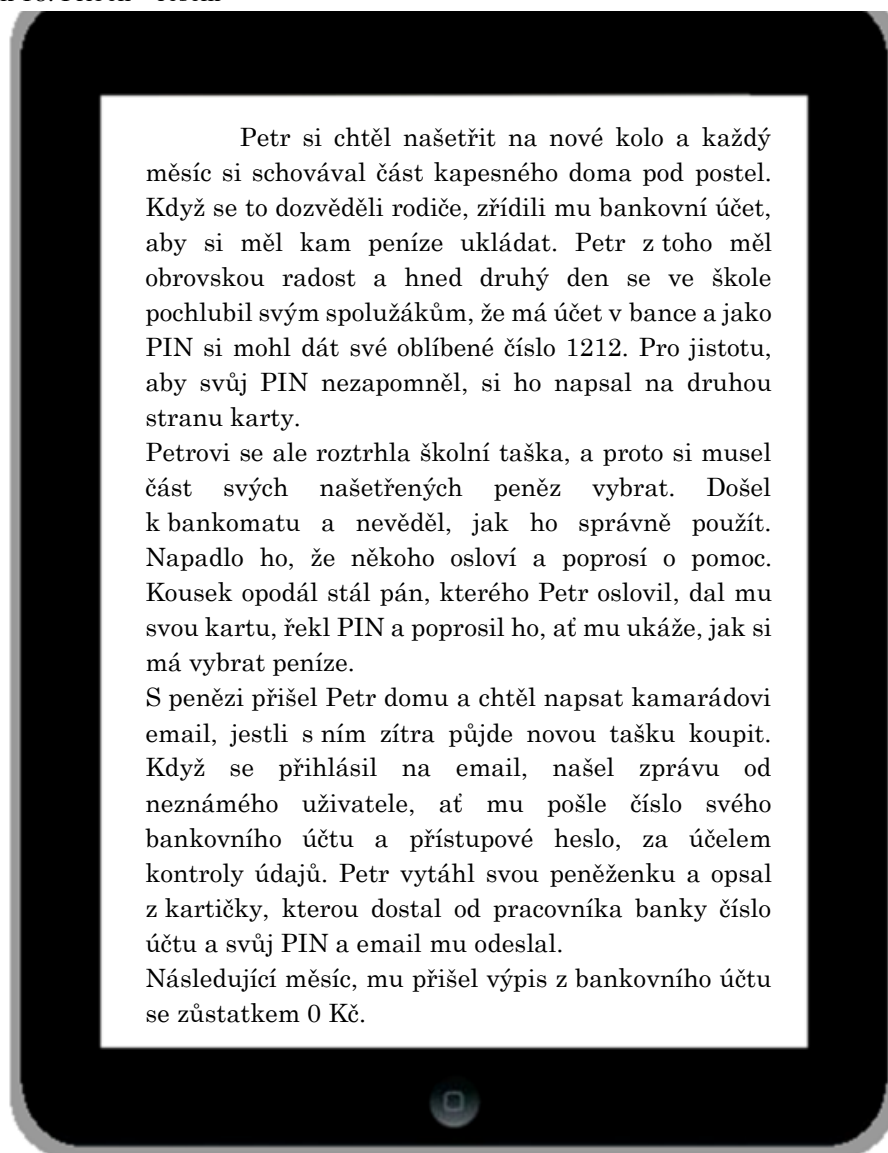
Vážená paní, vážený pane, žádáme Vás o určení kontrolu uvedených údajů.
V případě nesouhlasu informujte, prosím, pobočku vedoucí Vaš účet. Děkujeme.

SOCIÉT Komerční banka, a. s., se sídlem: Praha 1, Na Příkopě 33, 6p, 969, PSČ 114 07, IČ: 45317054
ZAPISANÁ V OBCHODNÍM REJSTŘÍKU VE VEŘEJNÉM PRÁVNÍM LISTU
K 22869 LISTU: 2 z 2

Zdroj: Vlastní zpracování

5. Příběh důvěřivého Petra:

Obrázek 18: Příběh – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

Jakých chyb se Petr dopustil?

- 1) Schovával si větší obnos peněz u sebe doma.
- 2) Sdílel své přístupové údaje cizím lidem – spolužákům, pánovi na ulici
- 3) Přihlásil se na svůj bankovní účet před cizí osobou

- 4) Odpověď na podvržený email – banka po svých klientech nikdy nežadá tyto údaje prostřednictvím emailu

6.4. Pracovní list 4 – Způsoby placení

6.4.1. Metodika

Název aktivity: Způsoby placení

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla. Pracuje s desetinnými čísly. Provádí odhad výsledku, porovnává a zaokrouhluje. Vyhledává a třídí data, orientuje se v textu.

Cíl aktivity:

- žák se umí orientovat a vyčíst informace z účtenky a složenky
- žák dokáže rozlišit hotovostní a bezhotovostní platbu a uvědomuje si jejich výhody a nevýhody
- žák určí jaký příkaz k úhradě je nejvýhodnější pro danou platbu
- žák pozná rozdíl mezi příjmy a výdaji
- žák zná funkci platebních karet a ví, k čemu slouží jednotlivé prvky platební karty

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení: žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- Kompetence k řešení problému: žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- Kompetence komunikativní: žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.

- **Kompetence občanské:** žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní list pro žáky, pracovní list s řešením, složenka typu A

Mezipředmětové vztahy: Výchova k občanství, Matematika

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list tvoří šest cvičení a je určen pro žáky 6. a 7. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se se způsoby placení. Pracovní list obsahuje otevřené a přiřazovací úlohy.

První cvičení je motivační, kde by měl žák vyřešit křížovku, která slouží k zopakování předchozí látky.

Ve druhém cvičení žák pracuje s účtenkou, ze které má vyčíst potřebné informace. Důležité je, aby si žák uvědomil rozdíl mezi hotovostním a bezhotovostním placením. Jaké výhody a nevýhody přináší (např. zaokrouhlování na celé koruny při hotovostním placení). Na tomto cvičení lze žákovi ukázat rozdílné sazby DPH.

Ve třetím cvičení žák pracuje se složenkou. Toto cvičení je zaměřeno na orientaci při vyplňování složenky typu A. Pro toto cvičení je vhodné do hodiny přinést prázdnou složenku a s žáky ji společně vyplnit. Důležité je žáky upozornit na povinná a nepovinná pole a na funkci podacího lístku.

Ve čtvrté úloze má žák zjistit, která z daných forem platebních příkazů je pro konkrétní příklad nejvhodnější a odůvodnit proč.

V pátém cvičení si žák uvědomuje rozdíl mezi příjmy a výdaji a dokáže vypočítat konečný zůstatek na účtu. Rovněž se zde procvičuje žákova orientace v textu a čtení správných informací pro budoucí použití. Žák se zde poprvé seznámí s hospodařením, kde zjišťuje měsíční bilanci paní Spořilové. Pojem bilance zatím žákovi neprozrazujeme (uvádíme jej jako rozdíl), má zde získat pouze předpojem k tomuto termínu, se kterým se setká v následujícím pracovním listu.

Žák se zde seznámí se všemi prvky na platební kartě a jejich významem. Vhodné je toto cvičení doplnit diskuzí o bezpečném používání platebních karet. Nazýváme zde na cvičení 5 pracovního listu číslo 3.

Účtenka č. 1

a) Co si zákazník koupil?

.....

b) Platil hotově nebo kartou?

.....

c) Kolik zákazník utratil?

.....

d) Kolika % je DPH?

.....

e) Kde a kdy nakupoval?

.....

Účtenka č. 2

a) Kolik zákazník zaplatil?

.....

b) Co je to mezisoučet?

.....

c) Kolik bylo zákazníkovi vráceno?

.....

d) O kolik Kč zákazník přišel tím, že platil v hotovosti?

.....

e) Kolika % je DPH?

.....

3. Vyčti potřebné informace ze složenky a doplň je tak, aby text níže dával smysl.

Obrázek 21: Složenky

Poštovní poukázka A Podací listek Podací číslo Cena Česká pošta, s.p. IČ 47114983		Poštovní poukázka A Číslo Kč: 2 5 0 0 0 0 Tr. kód: 1 1 4	
Účel platby: Volejbalový kroužek 2 500 Kč		Vše prospěch účtu: 0 0 0 0 0 0 0 1 0 8 3 8 3 7 4 4 Kód banky: 0 3 0 0 V. symbol: 2 5 5 K. symbol: S. symbol:	
Slovy: dvatisícipětset Kč h		Adresa majitele účtu: VK Dolní Vrchlovice Sportovní 258 368 02 Vlašim Zpráva pro příjemce (hálkovým písmem, tiskem) V O L E J B A L O V Ý K R O U Ž E K	
Adresa majitele účtu: VK Dolní Vrchlovice Sportovní 258 368 02 Vlašim Č. účtu: 108383744/0300 V. symbol: 255 S. symbol:		Vyplní plátee - majitel Poštířra nebo Poštíknta jen při bezhotovostní úhradě Datum, právoplatný podpis: Zúčtuje na vrub účtu plátee: 0 0 0 0 0 0 0 Kód banky: 0 3 0 0	
Odesílatel: Evelína Rychlá Na Západní 26 368 02 Vlašim Č. účtu: / 0300		Odesílatel (hálkovým písmem, tiskem) Jméno: E V E L Í N A příjmení: R Y C H L Á ulice (obec), č. domu, PSČ, odáávací pošta N A Z Á P A D N Í 3 6 8 0 2 V L A Š I M Datum splatnosti: 114<	

Zdroj: Vlastní zpracování

Paní bydlela v ulici číslo popisné Do se s manželem a dcerou Nelou přestěhovali teprve před rokem. Malá Nela začala chodit do kroužku. Rodiče byli rádi, nejen proto, že Nelu volejbal moc bavil, ale také proto, že ulice, kde kroužek byl, byla jen 100 metrů od jejich domu a nemuseli tak malou Nelu nikam vozit. Jejich nadšení se ještě více zvětšilo, když Nela přinesla domů s číslem účtu kam měli rodiče poslat pouze Kč. Loni totiž malá Nela chodila na gymnastiku, kde byl poplatek o 2 000 více.

4. Zaškrtni, která forma příkazu k úhradě je nejvhodnější pro danou platbu a proč?

Obrázek 22: Formy příkazu

	Trvalý	Hromadný	Jednorázový	A proč?
Potřebuji zaplatit lístky na koncert				
Každý měsíc potřebuji zaplatit nájem				
Potřebuji zaplatit dovolenou				
Potřebuji zaplatit jednou operací všem svým dodavatelům				
Jak každý měsíc potřebuji uhradit paušál za telefon				
Každý měsíc posílám kapesné svým dětem				

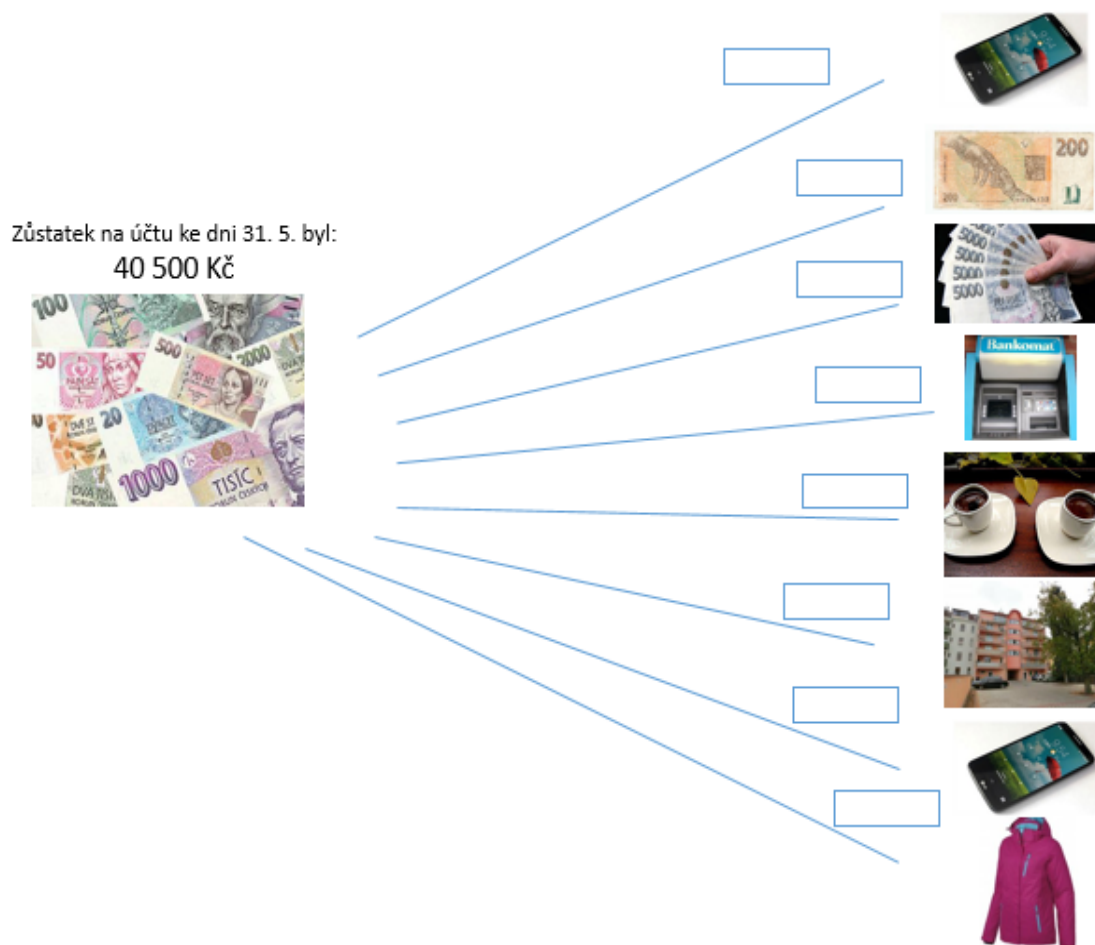
Zdroj: Vlastní zpracování

5. Ke dni 30. 5. měla na účtu paní Spořivá 40 500 Kč. Během následujícího měsíce došlo na jejím účtu k několika změnám:

- a) Na její účet přišlo dne 5. 6. za prodej starého telefonu 1 000 Kč.
- b) 7. 8. si koupila novou sportovní bundu za 950 Kč.
- c) Jako každý měsíc zaplatila 9. 7. nájem ve výši 6 500 Kč.
- d) 14. 7. ji přišla výplata ze zaměstnání 18 500 Kč.
- e) Dne 21. 7. si vybrala z bankomatu částku 500 Kč.
- f) Dne 22. 7. zaplatila prostřednictvím svého účtu paušál za telefon 500 Kč.
- g) S kamarádkami si zašla do kavárny, kde platila kartou útratu 350 Kč.
- h) Bankovní poplatky činily 200 Kč

Doplň do schématu správné částky a šipky podle toho, zda peníze na účet přicházely či odcházely.

Obrázek 23: Platby na účtu



Zdroj: Vlastní zpracování

Jaký měla paní Spořivá konečný zůstatek na účtu ke dni 30. 7.?

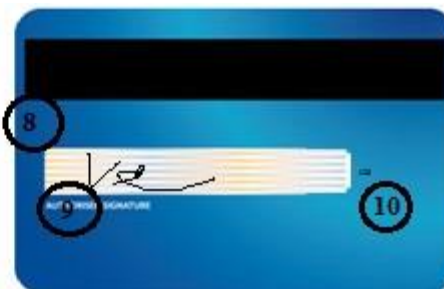
.....

Zjistí:

- a) Příjmy:
- b) Výdaje:
- c) Rozdíl:

6. Přiřaď k jednotlivým prvkům na platební kartě správný popis:

Obrázek 24: Platební karty



Zdroj: Vlastní zpracování

1. Logo a název banky
 2. Čip
 3. Hologram
 4. Číslo platební karty
 5. Jméno držitele karty
 6. Platnost karty
 7. Logo vydavatele karty
 8. Magnetický proužek
 9. Podpis držitele karty
 10. CVC kód
- a. Období, ve kterém je karta platná
 - b. Vlastnoruční podpis
 - c. Firemní označení banky, která poskytuje platební kartu.
 - d. Bezpečnostní prvek karty.
 - e. Zařízení, jež má ve své paměti uložené informace karty, které je možné z paměti načítat.
 - f. Jméno a příjmení držitele karty.
 - g. Nosič základních dat karty
 - h. Jedinečné a neopakovatelné číslo, při platbách identifikuje uživatele karty
 - i. Označení společnosti, která provozuje síť elektronických plateb

6.4.3. Řešení pracovního listu

ZPŮSOBY PLACENÍ

1. Doplně správně tajenku:

Obrázek 25: Tajenka – řešení

Místo, kde nakupujeme	O	B	C	H	O	D			
Odměna za půjčení peněz		Ú	R	O	K				
Peníze vkládám na bankovní ...	Ú	Č	E	T					
				O					
Půjčka, kterou banka poskytuje klientovi		Ú		V	Ě	R			
Opak prodávání	K	U	P	O	V	Á	N	Í	
				S	L	E	V	A	
				S	L	E	V	A	
	I	N	T	E	R	N	E	T	O
									V
									É
									Jinak online bankovníctví

Zdroj: Vlastní zpracování

Řešení tajenky: **Hotovost**

2. Prohlédni si oba dva doklady o zaplacení a odpověz na následující otázky:

Obrázek 26: Účtenky – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

Účtenka č. 1

a) Co si zákazník koupil?

Benzín – Natural 95

b) Platil hotově nebo kartou?

Kartou

c) Kolik zákazník utratil?

982,10 Kč

d) Kolika % je DPH?

21 %

e) Kde a kdy nakupoval?

Nakupoval v Praze 9 dne 16. 3. 2016 v 13:59

Účtenka č. 2

a) Kolik zákazník zaplatil?

30 Kč

b) Co je to mezisoučet?

Součet nákupu před zaokrouhlením na celé koruny.

c) Kolik bylo zákazníkovi vráceno?

70 Kč

d) O kolik Kč zákazník přišel tím, že platil v hotovosti?

Přišel o 0,2 Kč = 20 haléřů

e) Kolika % je DPH?

15 %

3. Vyčti potřebné informace ze složanky a doplň je tak, aby text níže dával smysl.

Obrázek 27: Složenka – řešení

Poštovní poukázka A Podací listek Podací číslo Cena Česká pošta, s.p. IČ 47114983 		Poštovní poukázka A Čísťka Kč: 2 5 0 0 0 0 Tr. kód: 1 1 4 Vě prospěch účtu: 0 0 0 0 0 0 0 1 0 8 3 8 3 7 4 4 Kód banky: 0 3 0 0 V. symbol: 2 5 5 K. symbol: S. symbol:	
Účel platby: Volejbalový kroužek 2 500 Kč Slovy: dvatisícipěset		Adresa majitele účtu: VK Dolní Vrchlovice Sportovní 258 368 02 Vlašim Zpráva pro příjemce (hůlkovým písmem, tiskem): V O L E J B A L O V Ý K R O U Ž E K	
Adresa majitele účtu: VK Dolní Vrchlovice Sportovní 258 368 02 Vlašim Č. účtu: 108383744/0300 V. symbol: 255 S. symbol: Odesílatel: Evelína Rychlá Na Západní 26 368 02 Vlašim Č. účtu: /0300		Vyplní plátee - majitel Poštířra nebo Poštíkonta jen při bezhotovostní úhradě Datum, právoplatný podpis: Zúčtujte na vrub účtu plátee: 0 0 0 0 0 0 0 Kód banky: 0 3 0 0 Datum splatnosti:	
		Odesílatel (hůlkovým písmem, tiskem): Jméno: E V E L Í N A příjmení: R Y C H L Á ulice (obec), č. domu, PSČ, odávací pošta: N A Z Á P A D N Í 3 6 8 0 2 V L A Š I M	

Zdroj: Vlastní zpracování

Paní **Evelína Rychlá** bydlela v ulici **Na Západní** číslo popisné **26**. Do **Vlašimi** se s manželem a dcerou Nelou přestěhovali teprve před rokem. Malá Nela začala chodit do **volejbalového** kroužku. Rodiče byli rádi, nejen proto, že Nelu volejbal moc bavil, ale také proto, že ulice **Sportovní**, kde kroužek byl, byla jen 100 metrů od jejich domu a nemuseli tak malou Nelu nikam vozit. Jejich nadšení se ještě více zvětšilo, když Nela přinesla domů **složenku** s číslem účtu **108383744/0300** kam měli rodiče poslat pouze **2 500 Kč**. Loni totiž malá Nela chodila na gymnastiku, kde byl poplatek o 2 000 více.

4. Zaškrtni, která forma příkazu k úhradě je nejvhodnější pro danou platbu a proč?

Obrázek 28: Formy příkazu – řešení

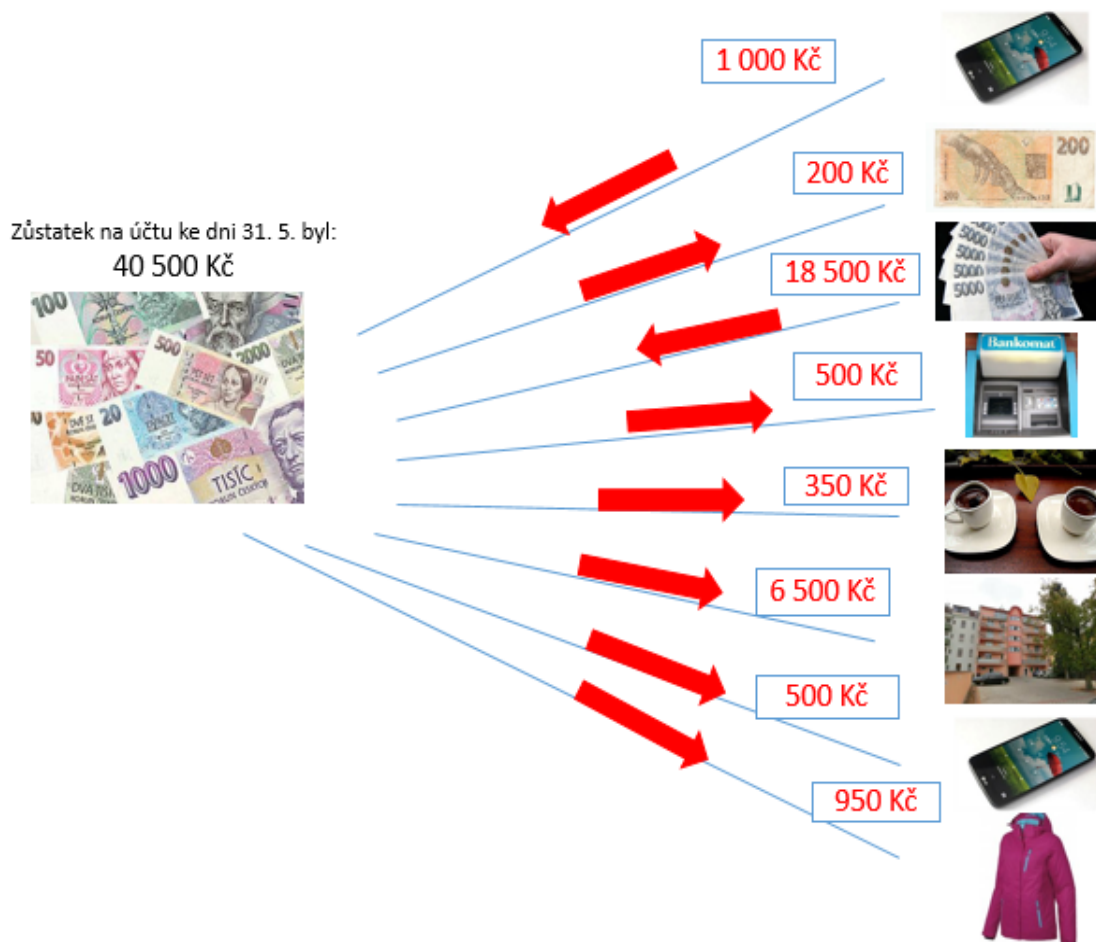
	Trvalý	Hromadný	Jednorázový	A proč?
Potřebuji zaplatit lístky na koncert			X	Potřebuji je zaplatit pouze jednou.
Každý měsíc potřebuji zaplatit nájem	X			Platím pravidelně každý měsíc.
Potřebuji zaplatit dovolenou			X	Potřebuji je zaplatit pouze jednou.
Potřebuji zaplatit jednu operaci všem svým dodavatelům		X		Potřebuju zaplatit z jedné částky peněz více lidem
Jak každý měsíc potřebuji uhradit paušál za telefon	X			Platím pravidelně každý měsíc.
Každý měsíc posílám kapesné svým dětem	X			Posílám pravidelně každý měsíc.

Zdroj: Vlastní zpracování

5. Ke dni 30. 5. měla na účtu paní Spořivá 40 500 Kč. Během následujícího měsíce došlo na jejím účtu k několika změnám:
- Na její účet přišlo dne 5. 6. za prodej starého telefonu 1 000 Kč.
 7. 8. si koupila novou sportovní bundu za 950 Kč.
 - Jako každý měsíc zaplatila 9. 7. nájem ve výši 6 500 Kč.
 14. 7. ji přišla výplata ze zaměstnání 18 500 Kč.
 - Dne 21. 7. si vybrala z bankomatu částku 500 Kč.
 - Dne 22. 7. zaplatila prostřednictvím svého účtu paušál za telefon 500 Kč.
 - S kamarádkami si zašla do kavárny, kde platila kartou útratu 350 Kč.
 - Bankovní poplatky činily 200 Kč

Doplň do schématu správné částky a šipky podle toho, zda peníze na účet přicházely či odcházely.

Obrázek 29: Platby na účtu – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

Jaký měla paní Spořivá konečný zůstatek na účtu ke dni 30. 7.?

$$40\,500 + 1\,000 - 200 + 18\,500 - 500 - 350 - 6\,500 - 500 - 950 = 51\,000$$

Zjistí:

- Příjmy: 19 500 Kč
- Výdaje: 9 000 Kč
- Rozdíl: + 10 500 Kč

6. Přiřaď k jednotlivým prvkům na platební kartě správný popis:

Obrázek 30: Platební karty – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

1. Logo a název banky
 2. Čip
 3. Hologram
 4. Číslo platební karty
 5. Jméno držitele karty
 6. Platnost karty
 7. Logo vydavatele karty
 8. Magnetický proužek
 9. Podpis držitele karty
 10. CVC kód
- 1c, 2e, 3d, 4h, 5f,**
6a, 7j, 8g, 9b, 10i
- a. Období, ve kterém je karta platná
 - b. Vlastnoruční podpis
 - c. Firemní označení banky, která poskytuje platební kartu.
 - d. Bezpečnostní prvek karty.
 - e. Zařízení, jež má ve své paměti uložené informace karty, které je možné z paměti načítat.
 - f. Jméno a příjmení držitele karty.
 - g. Nosič základních dat karty
 - h. Jedinečné a neopakovatelné číslo, při platbách identifikuje uživatele karty
 - i. Ověřovací kód.
 - j. Označení společnosti, která provozuje síť elektronických plateb.

6.5. Pracovní list 5 – Hospodaření domácnosti

6.5.1. Metodika

Název aktivity: Hospodaření domácnosti

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla. Pracuje s desetinnými čísly, provádí odhad výsledku, porovnává a zaokrouhluje. Vyhledává a třídí data, orientuje se v textu.

Cíl aktivity:

- Žák dokáže rozdělit statky. Zná jejich význam a dokáže je správně zařadit
- Žák se seznámí s formami majetku.
- Žák ví, kdy domácnost správně hospodaří a tím dosahuje úspor.
- Žák ví, kdy domácnost špatně hospodaří a dostává se do deficitu.
- Žák si dokáže sestavit svůj týdenní rozpočet a provést finanční bilanci.

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení: žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- Kompetence k řešení problému: žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- Kompetence komunikativní: žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.

- **Kompetence občanské:** žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní list pro žáky, pracovní list s řešením

Mezipředmětové vztahy: Výchova k občanství, Matematika

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny (týdenní domácí úkol a následná hodina slouží ke kontrole, vyhodnocení úkolu a diskuzi)

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list tvoří pět cvičení a je určen pro žáky 6. a 7. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se s hospodařením domácností. Pracovní list obsahuje otevřené a přiřazovací úlohy.

V první cvičení slouží jako úvod do potřeb domácností, kdy má žák správně doplnit schéma týkající se statků. Je třeba žákům vysvětlit, co jsou to statky a jak se rozdělují.

Druhé cvičení plynule navazuje na první, kde už si žák procvičí díky zařazení pojmy movitý a nemovitý majetek. Na vysvětlení, proč konkrétní majetek patří zrovna do dané skupiny, by žák měl přijít sám díky napověděnému latinskému slovu *movere*, což znamená hýbat, pohybovat.

Text třetího cvičení je záměrně delší, aby donutil žáka vybrat pouze potřebné informace z textu a procvičit tak jeho čtenářskou gramotnost. Podcvičení u této úlohy má žáka seznámit s přebytkem financí a deficitem financí., přičemž ale používáme spíše pojmy úspory a zadlužování. Cvičení také navazuje na cvičení 5 z předešlého pracovního listu, kdy už žák nepoužívá pojem rozdíl mezi příjmy a výdaji, ale bilance.

V čtvrtém cvičení si má žák sestavit vlastní tabulku týdenního hospodaření. Proto je nutné nechat tento úkol celý následující týden, aby si žák poctivě zapisoval veškeré své příjmy a výdaje a zjistil jaká je jeho týdenní bilance. Cvičení by mělo vést k diskuzi o tom, na čem žák za týden může ušetřit a jak by s našetřenými financemi mohl později naložit.

Pátá úloha má za prvé žákovi ukázat, jaké jsou celkové výdaje s příjmy domácnosti za jeden měsíc. Je vhodné s nimi jednotlivé položky probrat, aby si žák dokázal reálně představit, o co se jedná. Za druhé má cvičení dovést žáky k poznání, že ne všechno, co chceme, můžeme mít hned.

6.5.2. Pracovní list

HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI

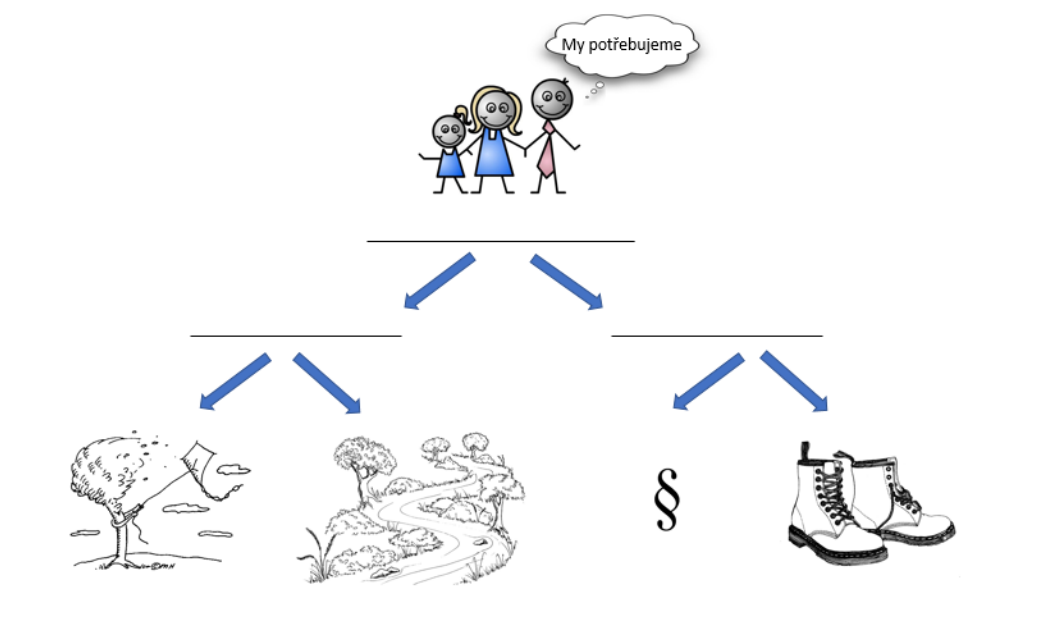
1. Vyber z daných možností a doplň správně schéma:

Tabulka 9: Statky

volné	vzácné	statky	hmotné	hmotné	nehmotné	nehmotné
-------	--------	--------	--------	--------	----------	----------

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 31: Druhy statků



Zdroj: Vlastní zpracování

2. Pojem movitý a nemovitý majetek vychází z latinského slova movere (hýbat). Dokážeš správně zařadit následující majetek? Vysvětli, proč konkrétní majetek patří právě tam.

auto, byt, pohovka, rodinný dům, hodinky, peníze, pole, šperky, obchod, koupaliště

Tabulka 10: Majetek

MOVITÝ MAJETEK	NEMOVITÝ MAJETEK

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlení:

3. Při tvorbě rozpočtu je důležité si vymežit všechny měsíční výdaje a příjmy. Najdi v textu všechny příjmy a výdaje a rozděl je do tabulky.

Pan Utrácel, pracuje v bankovníctví a dostává měsíční plat 19 000 Kč. Mimo to ale moc rád a krásně maluje a rozhodl se, že bude své obrazy prodávat. Jeden obraz prodá průměrně za 3 000 Kč a za měsíc namaluje takových obrazů pět. Protože mu kreslení zabere spousty času a místa, musel si pronajmout ateliér za 4 000 Kč měsíčně, kde bude své obrazy malovat. Za veškerý materiál na malování zaplatí měsíčně 2 300 Kč. Tento příjem navíc mu pomáhá, protože placení elektřiny, plynu, vody, televizních poplatků a internetu za platí za čtyřčlennou rodinu 10 200 Kč. Paní Utrácelová je v současné době na mateřské dovolené a dostává měsíčně 9 500 Kč. Za nákupy zaplatí Utrácelovi za měsíc v průměru 5 000 Kč a mají zvykem si jednou měsíčně zajít na večeři a do divadla. Tento večer jim vyjde zhruba na 1 000 Kč plus 500 Kč dávají paní za hlídání dětí.

Tabulka 11: Rozpočet domácnosti

Příjmy - položka	Příjmy - částka	Výdaje - položka	Výdaje - částka

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud jsou příjmy vyšší, než výdaje domácnost dosahuje

Pokud jsou výdaje vyšší než příjmy domácnost se

Jaká je finanční bilance u Utrácelových?

4. Pokus se sestavit svou týdenní tabulku příjmů a výdajů. Jaká je tvoje bilance?

Tabulka 12: Vlastní rozpočet

Příjmy	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
Příjmy celkem							
Výdaje	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
Výdaje celkem							
Rozdíl mez příjmy a výdaji = bilance							

Zdroj: Vlastní zpracování

5. Manželé Dvořákoví se svým synem začali plánovat v červenci 2017 zimní dovolenou na příští rok. Chtěli vyrazit v únoru 2018. V tabulce jsou uvedeny jejich příjmy a výdaje za jeden měsíc. Zjistěte, na jakou dovolenou se jim podaří našetřit za 6 měsíců.

Tabulka 13: Měsíční rozpočet

Příjmy domácnosti za měsíc		Výdaje domácnosti za měsíc	
Platy obou rodičů	37 500 Kč	Poplatky za rozhlas a TV	90 Kč
Příjem z pronájmu bytu (po zdanění)	6 000 Kč	Voda, plyn, elektřina	2 800 Kč
Prodej domácího sýra	1 000 Kč	Telefon	1 500 Kč
		Internet	550 Kč
		Nákupy potravin, stravování	7 000 Kč
		Benzín	2 000 Kč
		Osobní výdaje	2 500 Kč
		Kapesné synovi	2 000 Kč
		Splátka automobilu	7 500 Kč
		Stavební spoření	4 000 Kč
		Další výdaje	4 000 Kč
		Poplatek za psa	100 Kč
		Paní na úklid	2 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

a) Dovolena A:

Krkonoše – 7 dní/15 500 Kč osoba, děti do 15 let za polovinu; včetně skipasů.

b) Dovolena B:

Jizerské rohy – 7 dní/12 500 Kč osoba, děti do 15 let za polovinu, včetně skipasu.

c) Dovolena C:

Šumava – 7 dní/ 10 000 Kč osoba, skipas 300 Kč za den, děti skipas zdarma.

Mohou si dovolit dovolenou

Jakou dovolenou by si Dvořákovi mohli dovolit v případě, že by si každý měsíc po dobu 6 měsíců dávali stranou 2 000 Kč pro případ nouze?

.....

6.5.3. Pracovní list – řešení

HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI

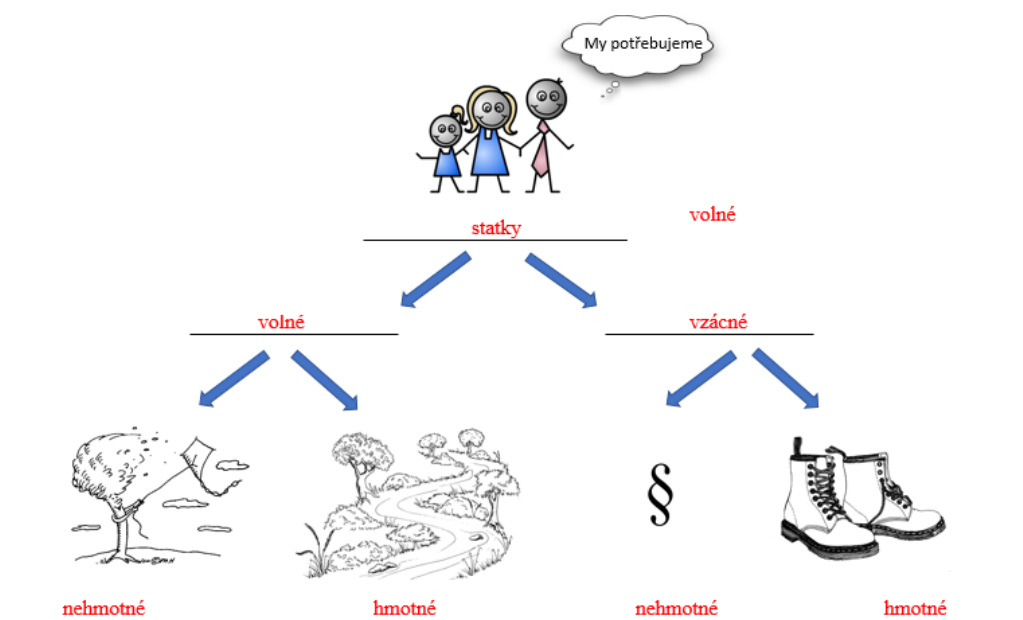
1. Vyber z daných možností a doplň správně schéma:

Tabulka 9: Statky

Volné	Vzácné	statky	hmotné	hmotné	nehmotné	Nehmotné
-------	--------	--------	--------	--------	----------	----------

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek č. 32: Druhy statků – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

2. Pojem movitý a nemovitý majetek vychází z anglického slova movere (hýbat). Dokážeš správně zařadit následující majetek? Vysvětli, proč konkrétní majetek patří právě tam.

auto, byt, pohovka, rodinný dům, hodinky, peníze, pole, šperky, obchod, koupaliště

Tabulka 14: Majetek – řešení

MOVITÝ MAJETEK	NEMOVITÝ MAJETEK
auto	byt
pohovka	rodinný dům
hodinky	pole
peníze	obchod
šperky	koupaliště

Zdroj: Vlastní zpracování

Vysvětlení: **movitý – mohu s ním hýbat, nemovitý – nehybný majetek**

3. Při tvorbě rozpočtu je důležité si vymežit všechny měsíční výdaje a příjmy. Najdi v textu všechny příjmy a výdaje a rozděli je do tabulky.

Pan Utrácel, pracuje v bankovníctví a dostává měsíční plat 19 000 Kč. Mimo to ale moc rád a krásně maluje a rozhodl se, že bude své obrazy prodávat. Jeden obraz prodá průměrně za 3 000 Kč a za měsíc namaluje takových obrazů pět. Protože mu kreslení zabere spousty času a místa, musel si pronajmout ateliér za 4 000 Kč měsíčně, kde bude své obrazy malovat. Za veškerý materiál na malování zaplatí měsíčně 2 300 Kč. Tento příjem navíc mu pomáhá, protože placení elektřiny, plynu, vody, televizních poplatků a internetu za platí za čtyřčlennou rodinu 10 200 Kč. Paní Utrácelová je v současné době na mateřské dovolené a dostává měsíčně 9 500 Kč. Za nákupy zaplatí Utrácelovi za měsíc v průměru 5 000 Kč a mají zvykem si jednou měsíčně zajít na večeři a do divadla. Tento večer jim vyjde zhruba na 1 000 Kč plus 500 Kč dávají paní za hlídání dětí.

Tabulka 15: Rozpočet domácnosti – řešení

Příjmy – položka	Příjmy - částka	Výdaje - položka	Výdaje - částka
Plat	19 000 Kč	Pronájem ateliéru	4 000 Kč
Prodej obrazů	15 000 Kč	Materiál	2 300 Kč
Mateřská dovolená	9 500 Kč	Výdaje za domácnost	10 200 Kč
		Nákupy	5 000 Kč
		Divadlo + večeře	1 000 Kč
		hlídání	500 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud jsou příjmy vyšší, než výdaje domácnost dosahuje úspor – správně hospodaří.

Pokud jsou výdaje vyšší, než příjmy domácnost se zadlužuje – dostává se do deficitu.

Jaká je finanční bilance u Utrácelových?

Příjmy = 43 500 Kč, výdaje = 23 000 Kč. Příjmy jsou vyšší než výdaje, to znamená, že rodina Utrácelových správně hospodaří a dosahuje tak úspor.

4. Pokus se sestavit svou týdenní tabulku příjmů a výdajů. Jaká je tvoje bilance?

Tabulka 12: Vlastní rozpočet

Příjmy	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
Příjmy celkem							
Výdaje	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
Výdaje celkem							
Rozdíl mez příjmy a výdaji = bilance							

Zdroj: Vlastní zpracování

INDIVIDUÁLNÍ ŘEŠENÍ

5. Manželé Dvořákovi se svým synem začali plánovat v červenci 2017 zimní dovolenou na příští rok. Chtěli vyrazit v únoru 2018. V tabulce jsou uvedeny jejich příjmy a výdaje za jeden měsíc. Zjistěte, na jakou dovolenou se jim podaří našetřit za 6 měsíců.

Tabulka 13: Měsíční rozpočet

Příjmy domácnosti za měsíc		Výdaje domácnosti za měsíc	
Platy obou rodičů	37 500 Kč	Poplatky za rozhlas a TV	90 Kč
Příjem z pronájmu bytu (po zdanění)	6 000 Kč	Voda, plyn, elektřina	2 800 Kč
Prodej domácího sýra	1 000 Kč	Telefon	1 500 Kč
		Internet	550 Kč
		Nákupy potravin, stravování	7 000 Kč
		Benzín	2 000 Kč
		Osobní výdaje	2 500 Kč
		Kapesné synovi	2 000 Kč
		Splátka automobilu	7 500 Kč
		Stavební spoření	4 000 Kč
		Další výdaje	4 000 Kč
		Poplatek za psa	100 Kč
		Paní na úklid	2 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

- a) Dovolená A:

Krkonoše – 7 dní/19 500 Kč osoba, děti do 15 let za polovinu; včetně skipasů. Za dopravu zaplatí včetně dálničních poplatků 2 260 Kč.

- b) Dovolená B:

Jizerské rohy – 7 dní/14 500 Kč osoba, děti do 15 let za polovinu, včetně skipasu. Za dopravu zaplatí včetně dálničních poplatků 2 000 Kč.

- c) Dovolená C:

Šumava – 7 dní/ 12 000 Kč osoba, týdenní skipas 300 Kč za den, děti skipas zdarma. Za dopravu zaplatí včetně dálničních poplatků 2 100 Kč.

Příjmy = 44 500 Kč, výdaje = 36 040 Kč

Měsíčně našetří $44\,500 - 36\,040 = 8\,460$ Kč

Za 6 měsíců našetří $8\,460 \cdot 6 = 50\,760$ Kč

Dovolená A - $2 \cdot 19\,500 + 9\,750 + 2\,260 = 51\,010$ Kč

Dovolená B - $2 \cdot 14\,500 + 7\,250 + 2\,000 = 38\,250$ Kč

Dovolená C - $3 \cdot 12\,000 + 2 \cdot 7 \cdot 300 + 2\,100 = 42\,300$ Kč

Mohou si dovolit dovolenou B, C.

Jakou dovolenou by si Dvořákovi mohli dolovit v případě, že by si každý měsíc po dobu 6 měsíců dávali stranou 2 000 Kč pro případ nouze?

Za 6 měsíců našetří $6\,460 \cdot 6 = 38\,760$ Kč

Pokud budou každý měsíc dávat stranou 2 000 Kč, budou si moci dovolit dovolenou B.

6.6. Pracovní list 6 – Finanční produkty – Úvěr

6.6.1. Metodika

Název aktivity: Úvěr

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla. Pracuje s procenty, desetinnými čísly, provádí odhad výsledku, porovnává a zaokrouhluje. Vyhledává a třídí data, orientuje se v textu.

Cíl aktivity:

- Žák by si měl uvědomit na co je si v dnešní době vhodné půjčit a na co ne
- Žák se seznámí s pojmem roční úroková míra – chápe rozdíl mezi roční úrokovou mírou a úrokem
- Žák zná typy úvěrů a dokáže přiřadit správný úvěr a typ půjčky
- Žák s orientuje v úvěrech, dokáže určit jaký úvěr je nejvýhodnější
- Seznámí se s pojmem RPSN a dokáže vysvětlit, co znamená
- Žák umí pracovat s online kalkulačkami

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení: žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- Kompetence k řešení problému: žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- Kompetence komunikativní: žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.

- **Kompetence občanské:** žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.
- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní list pro žáky, pracovní list s řešením, tablety

Mezipředmětové vztahy: Výchova k občanství, Matematika

Časová dotace: 2 vyučovací hodiny

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list tvoří osm cvičení a je určen pro žáky 7. a 8. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se s úvěry. Pracovní list obsahuje otevřené a přiřazovací úlohy.

První cvičení slouží jako úvod do problematiky úvěrů, kdy se má žák zamyslet nad tím, na co je v dnešní době si vhodné půjčovat a na co ne. U každého svého názoru by měl žák zdůvodnit proč si to myslí a co ho k této myšlence vedlo.

Druhá úloha je početní. Žák zde má vypočítat, jak vysoká má být půjčka a jaké je roční úroková míra. Cvičení může vést k diskusi, jestli byla tato půjčka nutná nebo by situace šla vyřešit jiným způsobem.

Ve třetím cvičení se žák poprvé seznámí s různými typy úvěrů a na co se konkrétně využívají. Žák má stejnou barvou označit charakteristiku a typ úvěru.

Ve čtvrtém cvičení má žák využít poznatky z předešlé úlohy a rozhodnou o jaký typ úvěru se jedná a vybrat ze dvou úvěrů ten výhodnější. Žák by si měl uvědomit, že nabídek úvěrů je velké množství a neměli bychom souhlasit hned s první variantou, která nám byla nabídnuta, ale vše si dobře rozmyslet a propočítat.

Pátá úloha je početní. Žák zde vidí příklad toho, že v některých případech je lepší si peníze půjčit, než si peníze šetřit, zároveň si má po vypracování tohoto úkolu uvědomit, že půjčky nejsou zadarmo a že vždy, když si půjčíme nějaké peníze, velkou část přeplatíme. Proto je vhodné si každou žádost o úvěr dobře promyslet.

Šestá, sedmá a osmá úloha žáka seznamuje s RPSN. Cvičení slouží k tomu, aby žák pochopil, co znamená RPSN, že nejdůležitější při výběru úvěru je právě ukazatel RPSN. V osmé úloze je vhodné využít tablety a stránky <http://www.penize.cz/kalkulacky/RPSN#rpsn>, pro zjištění jaký ze zmiňovaných úvěrů je nejvýhodnější.

6.6.2. Pracovní list

Úvěr

1. Zkus se zamyslet nad tím, na co si lidé v dnešní době nejvíce půjčují? Uveď minimálně čtyři případy.
 - a)
 - a)
 - b)
 - c)
2. Slečna Nováková si chce na léto pořídit nový bazén. Veškeré práce a materiál bude stát 25 000 Kč. Na svém účtu má k dispozici ale pouze 10 000 Kč, a proto si rozhodla zbytek půjčit v bance. Splácet bude jeden rok a na úrocích zaplatí každý měsíc 200 Kč. Kolik Kč Slečna Nováková zaplatí? Jaká je roční úroková míra? Předpokládej roční úrokové období.
3. Úvěry mají mnoho podob. Přiřaď správnou formu úvěru k správné charakteristice a každou dvojici vybarvi stejnou barvou.

Tabulka 16: Druhy úvěrů

CHARAKTERISTIKA	DRUH ÚVĚRU
Slouží občanům například k nákupu vybavení či rekonstrukce bytu, k nákupu elektroniky, k zaplacení dovolené, ke koupi auta atd. Roční úroková míra je 6 – 14 %.	Hypoteční úvěr
Dlouhodobý úvěr, který slouží například ke koupi domu. Je zatížen tzv. Zástavným právem. Roční úroková míra se pohybuje kole 2- 6 %.	Kontokorentní úvěr
Je poskytován ke kreditní kartě. Držitel karty nečerpá ze svých peněz jako u debetní karty, ale z peněz banky. Znamená obnovující se. Pokud peníze splatíte do konce měsíce, neplatíte nic navíc.	Spotřebitelský úvěr
Umožňuje čerpat peníze z účtu, i když na něm nemám dostatečnou hotovost. Je stanoven horní limit. Ve stanovené lhůtě o musím bance splatit včetně úroku, který je mezi 10 – 22 %.	Revolvingový úvěr

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Kamila se rozhodla, že celé prázdniny procestuje. Bohužel na to neměla dostatečné množství finančních prostředků. Rozhodla se teda půjčit celou částku – 45 000 Kč. Navštívila dvě banky a každá jí dala jinou nabídku. Banka A nabídla úvěr na 15 měsíců při splátce 3 300 Kč měsíčně včetně úroků. Banka B nabídla úvěr na 10 měsíců při splátce 4 800 Kč měsíčně včetně úroků.

a) Rozhodni, o jaký úvěr se jedná?

.....

b) Jaká nabídka byla výhodnější a proč?

1. Manželé Peškovi si chtějí koupit nový dům. Cena nemovitosti činí 4 200 000 Kč. Pan Pešek vydělává měsíčně 20 000 Kč a paní Pešková o 1 000 Kč méně. Z platu si chtějí dávat na dům $\frac{1}{3}$ z platu. Kolik let by museli šetřit? Předpokládáme nulovou úrokovou sazbu.

Manželé Peškovi zdědili po bohaté tetičce 2 000 000 Kč a rozhodli se, že peníze použijí na koupi domu a na zbytek si vezmou půjčku. Splátky si naplánovali na 25 let a každý měsíc budou splácet 9 300 Kč včetně úroku 2 %. Kolik Kč přeplatí?

5. Co je to RPSN?

.....
.....

6. Jaký úvěr bude nejvýhodnější a proč? (předpokládáme roční úrokovou míru)

- a) úroková míra 6 %, RPSN 19 %
- b) úroková míra 10 %, RPSN 15 %
- c) úroková míra 8,5 %, RPSN 21 %

Zdůvodni proč:

7. Pomocí online kalkulačky pro výpočet RPSN na stránkách:

<http://www.penize.cz/kalkulacky/RPSN#rpsn>

vypočítej, který ze tří úvěrů bude nejvýhodnější.

Tabulka 17: Úvěry

	Úvěr A	Úvěr B	Úvěr C
Výše úvěru	50 000	50 000	50 000
Perioda splátek	Měsíční	Pololetní	Roční
Výše splátky	2 200 Kč	4 000Kč	6 000
Poplatek za uzavření smlouvy	200 Kč	200 Kč	200 Kč
Počet splátek	24	30	10
Jiné náklady s čerpáním úvěru	50 Kč za měsíc	500 Kč za rok	500 Kč za rok

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvýhodnější je

6.6.3. Pracovní list – řešení

Úvěr

2. Zkus se zamyslet nad tím, na co si lidé v dnešní době nejvíce půjčují? Uveď minimálně čtyři případy.
- a) **byt**
 - b) **automobil**
 - c) **pozemek**
 - d) **telefon**

(výhodné je si půjčovat na věci, které dlouho vydrží a jsou tak dlouhodobou investicí, naopak není vhodné si půjčovat na věci, které nutně nepotřebujeme a které se stále vyvíjejí)

8. Slečna Nováková si chce na léto pořídit nový bazén. Veškeré práce a materiál bude stát 25 000 Kč. Na svém účtu má k dispozici ale pouze 10 000 Kč, a proto si rozhodla zbytek půjčit v bance. Splácet bude jeden rok a na úrocích zaplatí každý měsíc 200 Kč. Kolik Kč Slečna Nováková zaplatí? Jaká je roční úroková míra? Předpokládej roční úrokové období.

Částka, kterou si slečna Nováková půjčí je:

$$25\ 000 - 10\ 000 = 15\ 000\ \text{Kč}$$

Na úrocích zaplatí:

$$200 \cdot 12 = 2\ 400\ \text{Kč}$$

Celkem zaplatí:

$$15\ 000 + 2\ 400 = 17\ 400\ \text{Kč}$$

Roční úroková míra:

$$\begin{array}{l} 100\ \% \dots\dots\dots 15\ 000\ \text{Kč} \\ x\ \% \dots\dots\dots 17\ 400\ \text{Kč} \end{array}$$
$$x = \frac{17\ 400 \cdot 100}{15\ 000}$$

$$x = 116 \%$$

$$116 \% - 100 \% = 16 \% \Rightarrow \text{roční úroková míra byla } 16 \%$$

Slečna Nováková celkem za půjčku zaplatí 17 400 Kč při roční úrokové míře 16 %.

3. Úvěry mají mnoho podob. Přiřaď správnou formu úvěru k správné charakteristice a každou dvojici vybarvi stejnou barvou.

Tabulka 18: Druhy úvěrů – řešení

CHARAKTERISTIKA	DRUH ÚVĚRU
Slouží občanům například k nákupu vybavení či rekonstrukce bytu, k nákupu elektroniky, k zaplacení dovolené, ke koupi auta atd. Roční úroková míra je 6 – 14 %.	Hypoteční úvěr
Dlouhodobý úvěr, který slouží například ke koupi domu. Je zatížen tzv. Zástavným právem. Roční úroková míra se pohybuje kole 2 – 6 %.	Kontokorentní úvěr
Je poskytován ke kreditní kartě. Držitel karty nečerpá ze svých peněz jako u debetní karty, ale z peněz banky. Znamená obnovující se. Pokud peníze splatíte do konce měsíce, neplatíte nic navíc.	Spotřebitelský úvěr
Umožňuje čerpat peníze z účtu, i když na něm nemám dostatečnou hotovost. Je stanoven horní limit. Ve stanovené lhůtě o musím bance splatit včetně úroku, který je mezi 10 – 22 %.	Revolvingový úvěr

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Kamila se rozhodla, že celé prázdniny procestuje. Bohužel na to neměla ale dostatečné velké finanční prostředky. Rozhodla se teda půjčit celou částku – 45 000 Kč. Navštívila dvě banky a každá jí dala jinou nabídku. Banka A nabídla úvěr na 15 měsíců při splátce 3 000 Kč měsíčně a měsíčních úrocích 300 Kč. Banka B nabídla úvěr na 10 měsíců při splátce 4 500 Kč měsíčně a měsíčních úrocích 300 Kč.
- Rozhodni, o jaký úvěr se jedná?
Jedná se o spotřebitelský úvěr, který je pro takové typy půjček vhodný.
 - Jaká nabídka byla výhodnější a proč?

$$\text{Banka A} - 15 \cdot 3\,300 = 49\,500 \text{ Kč}$$

$$\text{Banka B} - 10 \cdot 4\,800 = 48\,000 \text{ Kč}$$

Výhodnější pro ni bylo si půjčit od Banky B, protože u ní zaplatila na úrocích jen 3 000 Kč, ale u Banky A zaplatila 4 500 Kč.

5. Manželé Peškovi si chtějí koupit nový dům. Cena nemovitosti činí 3 198 000 Kč. Pan Pešek vydělává měsíčně 20 000 Kč a paní Pešková o 1 000 Kč méně. Z platu si chtějí dávat na dům $\frac{1}{3}$ z platu. Kolik let by museli šetřit? Předpokládáme nulovou úrokovou sazbu.

$$\text{Dohromady si vydělají: } 20\,000 + 19\,000 = 39\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Měsíčně si budou dávat z platu } \frac{1}{3} \Rightarrow 39\,000 \div 3 = 13\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Na dům by našetřili za: } 3\,198\,000 \div 13\,000 = 246 \text{ měsíců}$$

$$246 \text{ měsíců} = 20 \text{ let a } 6 \text{ měsíců}$$

Manželé Peškovi by museli šetřit 20 let a 6 měsíců.

Manželé Peškovi vyhráli ve sportce 998 000 Kč a rozhodli se, že peníze použijí na koupi domu a na zbytek si vezmou půjčku. Splátky si naplánovali na 25 let a každý měsíc budou splácet 9 300 Kč včetně úroku 2 %. Kolik Kč přeplatí?

$$\text{Půjčí si: } 3\,198\,000 - 998\,000 = 2\,200\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Splácet budou: } 9\,300 \cdot 12 \cdot 25 = 2\,790\,000 \text{ Kč}$$

$$\text{Přeplatí: } 2\,790\,000 - 2\,200\,000 = 590\,000 \text{ Kč}$$

Manželé Peškovi přeplatí 590 000 Kč.

6. Co je to RPSN?

RPSN – roční procentuální sazba nákladů. Je to podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel zaplatit. Měla by obsahovat veškeré náklady spojené s úvěrem (poplatky,

pojištění atd.). S její pomocí lze posuzovat výhodnost úvěru. Podle zákona je poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen nás s výší RPSN seznámit.

7. Jaký úvěr bude nejvýhodnější a proč? (předpokládáme roční úrokovou míru)
- úroková míra 6 %, RPSN 19 %
 - úroková míra 10 %, RPSN 15 %**
 - úroková míra 8,5 %, RPSN 21 %
- Zdůvodni proč: **RPSN je zde nejnižší.**

8. Pomocí online kalkulačky pro výpočet RPSN na stránkách: <http://www.penize.cz/kalkulacky/RPSN#rpsn> vypočítej, který ze tří úvěrů bude nejvýhodnější.

Tabulka 17: Úvěry

	Úvěr A	Úvěr B	Úvěr C
Výše úvěru	50 000	50 000	50 000
Perioda splátek	Měsíční	Pololetní	Roční
Výše splátky	2 200 Kč	4 000Kč	6 000
Poplatek za uzavření smlouvy	200 Kč	200 Kč	200 Kč
Počet splátek	24	30	10
Jiné náklady s čerpáním úvěru	50 Kč za měsíc	500 Kč za rok	500 Kč za rok

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejvýhodnější je úvěr C.

Úvěr A = 8,21 %

Úvěr B = 15,89 %

Úvěr C = 5,24 %

6.7. Pracovní list 7 – Pojištění

6.7.1. Metodika

Název aktivity: Pojištění

Jméno autora: Veronika Švejdová

Předpokládané znalosti:

Žák písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla. Pracuje s procenty, desetinnými čísly, provádí odhad výsledku, porovnává a zaokrouhluje. Vyhledává a třídí data, orientuje se v textu.

Cíl aktivity:

- žák zná druhy pojištění a ví, na co které využít
- žák se seznámí s vybranými pojišťovnami
- žák se dokáže orientovat v základních pojmech pojištění (pojistitel, pojistka atd.)

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení: žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení a praktickém životě.
- Kompetence k řešení problému: žák volí vhodné způsoby při řešení problému. Užívá logické matematické a empirické postupy. Kriticky myslí.
- Kompetence komunikativní: žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně v písemném projevu. Rozumí různým typům textů, záznamů a obrázkových materiálů.
- Kompetence občanské: žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy. Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví.

- **Kompetence pracovní:** žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky. Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Prostředky a pomůcky: pracovní list pro žáky, pracovní list s řešením, tablety

Mezipředmětové vztahy: Výchova k občanství, Matematika

Časová dotace: 1 vyučovací hodina

Metodický a didaktický komentář:

Pracovní list tvoří pět cvičení a je určen pro žáky 6. a 7. tříd. Je vytvořen za účelem seznámení se s pojištěním občana. Pracovní list obsahuje otevřené a přiřazovací úlohy.

První cvičení slouží jako úvod do pojišťovnictví, kde se žák poprvé seznámí s různými druhy pojištění a na co se konkrétně využívají. Žák má přiřadit k obrázku správný typ pojištění. Je vhodné si o každém pojištění více promluvit. Toto cvičení může přejít do diskuze, jaká pojištění žáci znají, zda už někdy pojistku čerpali atd.

V druhé úloze se žák seznámí s pojmem pojistná událost a dalšími pojmy, které s ní souvisí. Úloha je vytvořena také na procvičení se v orientaci v textu a pracování s informacemi.

Ve třetím cvičení žák napíše název pojišťovny podle příslušného loga. Vhodné je použít tablety s přístupem na internet, kde žák může jednotlivá loga a názvy pojišťoven vyhledat a případně najít další loga a představit je spolužákům.

Čtvrté cvičení podobně jako druhé slouží k procvičení si orientace v textu a pracování s informacemi. Žák má z konkrétního cestovního pojištění vyčíst potřebné informace a odpovědět na otázky. Vhodné je u této úlohy opět pracovat s tablety a na stránkách <https://www.pojisteni.cz/> si žáci mohou zkusit vytvořit libovolné pojištění a seznámit se tak v reálu s tím, co které pojištění obnáší a co všechno si můžeme pojistit.

Páté cvičení je početní. Žák zde má vypočítat, kolik vyjde pojištění na rok pro domácího zvíře. Opět je vhodné využít tabletů a stránky <https://www.pojisteni.cz/> pro zjištění kolik stojí připojištění na různé události nebo zjištění, jestli vyjde levněji pojistit psa nebo kočku. Jestli víc stojí pojištění zvířete z útulku nebo s papíry atd.

6.7.2. Pracovní list

POJIŠTĚNÍ

1. K jednotlivým obrázkům vyber takové pojištění, které by bylo nejvhodnější pro danou situaci.

Tabulka 19: Druhy pojištění

povinné ručení	odpovědnosti	havarijní	cestovní
domácích zvířat	úrazové	nemovitosti	domácnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 33: Pojištění



Zdroj: Vlastní zpracování

2. Fotbalista Filip si u své pojišťovny sjednal úrazovou pojistku. Každý měsíc zaplatil na úrazové pojištění 300 Kč. Při zápase si Filip vymkl zápěstí a po vyřízení veškerých potřebných záležitostí mu pojišťovna poslala 12 500 Kč.

Vyčti potřebné informace z textu a správně doplň následující tabulku.

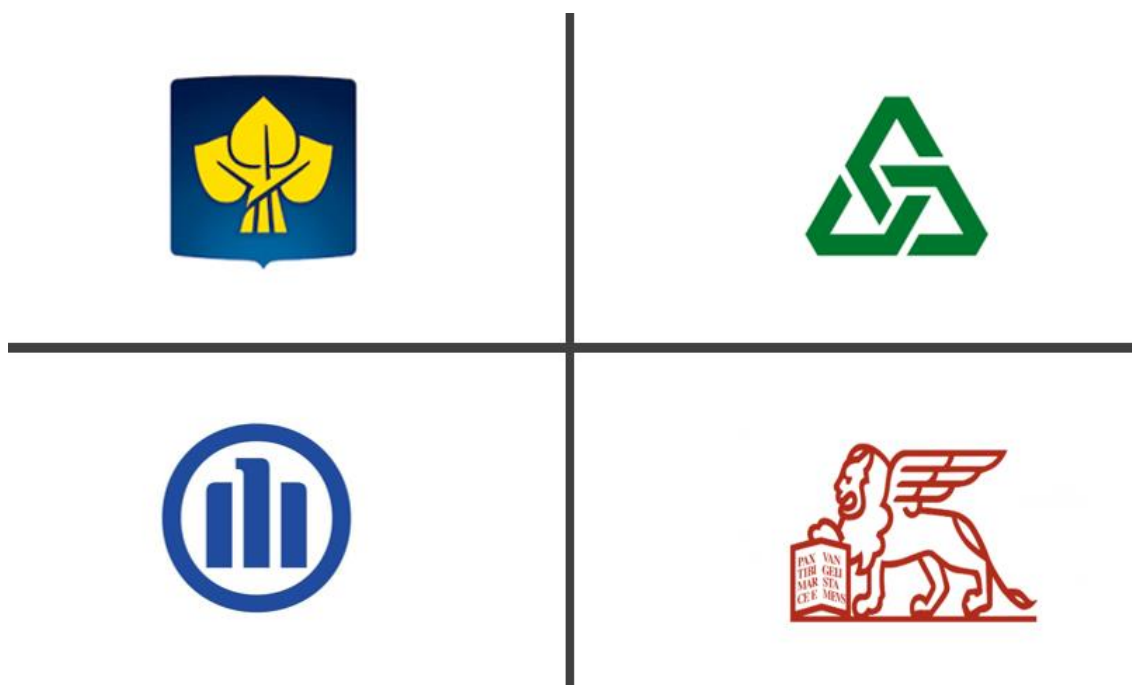
Tabulka 20: Informace k pojistce

POJISTNÁ UDÁLOST	POJISTNÉ PLNĚNÍ	POJIŠTĚNÝ	POJISTITEL	POJISTNÉ

Zdroj: Vlastní zpracování

3. V současné době se v České republice vyskytuje velké množství pojišťoven. Pojmenuj správně pojišťovnu, které logo patří.

Obrázek 34: Loga pojišťoven



Zdroj: Vlastní zpracování

4. Vyčti z následujícího obrázku údaje o manželích Krásných.
- Kam jeli Krásní na dovolenou?
 - Kolik jelo osob?
 - V jakém termínu jeli?
 - Jaká si vybrali připojištění?

- e) Na kolik korun měli Krásní pojištěná zavazadla?
- f) Kolik korun zaplatili celkem za pojištění?
- g) U jaké byli pojišťovny?
- h) Změnila by se částka pojištění, kdyby účel cesty nebyl rekreační ale pracovní (manuální)?

Obrázek 35: Konkrétní pojištění

Termín	21.04.2017 - 28.04.2017 (8 dní)
Cílová země	Chorvatsko
Účel cesty	turistická (rekreace, poznávání)
Sport	žádný cíleně provozovaný sport
Počet osob	18-60 let: 2 (celkem 2)
Cena zájezdu	30 000 Kč

ZVOLTE PŘIPOJIŠTĚNÍ

Zvolte, jaká připojištění chcete do nabídky zahrnout. Podle toho se zaktualizuje nabídka se zvolenými příplatky.

- asistenční služba (již součástí všech produktů)
- úrazové pojištění
- pojištění odpovědnosti za újmu
- pojištění zavazadel
- pojištění zpoždění zavazadel
- pojištění zpoždění letu
- pojištění nevyužití dovolené
- pojištění únosu letadla
- pojištění storna zájezdu
- připojištění chronických onemocnění
- pojištění nákladů veterinární léčby

UNIQA CP K7

1 026 Kč

- Léčebné výlohy: **7 000 000 Kč**
- územní platnost: **Evropa** + Egypt, Izrael, Maroko, Tunisko, Turecko
- asistenční služba:
- úrazové pojištění: smrt 300 000 Kč, trvalé následky 600 000 Kč, pobyt v nemocnici 600 Kč/den
- pojištění odpovědnosti za újmu: újma na zdraví a majetku 5 000 000 Kč
- pojištění zavazadel: 25 000 Kč (na jednotlivou věc 5 000 Kč)
- pojištění zpoždění zavazadel: 5 000 Kč
- pojištění zpoždění letu: 5 000 Kč
- pojištění únosu letadla: 140 000 Kč
- pojištění storna zájezdu: (přibojednáno) poj. částka: 30 000 Kč, spoluúčast 20%
- pojištění nákladů veterinární léčby: (lze přibojednat) pes/kočka s pasem, věk 3 měsíce až 10 let, označení tetováním/čipem

Zdroj: <https://online.pojisteni.cz/cestovni/nabidka/26466/m8QOHIEDqE>

5. Rodina Pekárkových si pořídila psa z útulku. Tatínek okamžitě sjednal pojištění veterinární péče, kde byl limit 10 000 Kč na nemoc a 20 000 Kč na úraz zvířete. Ročně za pojištění zaplatili 3 312 Kč včetně 30% slevy. Kolik byla sleva? Protože byla rodina čtyřčlenná, rozhodli se, že každý člen z domácnosti přispěje na pojištění stejnou měrou. Kolik zaplatí jeden člen ročně za pojištění?

6.7.3. Pracovní list – řešení

POJIŠTĚNÍ

1. K jednotlivým obrázkům vyber takové pojištění, které by bylo nejvhodnější pro danou situaci.

Tabulka 19: Druhy pojištění

povinné ručení	odpovědnosti	havarijní	cestovní
domácích zvířat	úrazové	nemovitosti	domácnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 36: Pojištění – řešení



Cestovní



Povinné ručení



Nemovitosti



Domácích zvířat



Úrazové



Havarijní



Domácnosti



Odpovědnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

2. Fotbalista Filip si u své pojišťovny sjednal úrazovou pojistku. Každý měsíc zaplatil na úrazové pojištění 300 Kč. Při zápase si Filip vymkl zápěstí a po vyřízení veškerých potřebných záležitostí mu pojišťovna poslala 12 500 Kč.

Vyčti potřebné informace z textu a správně doplň následující tabulku.

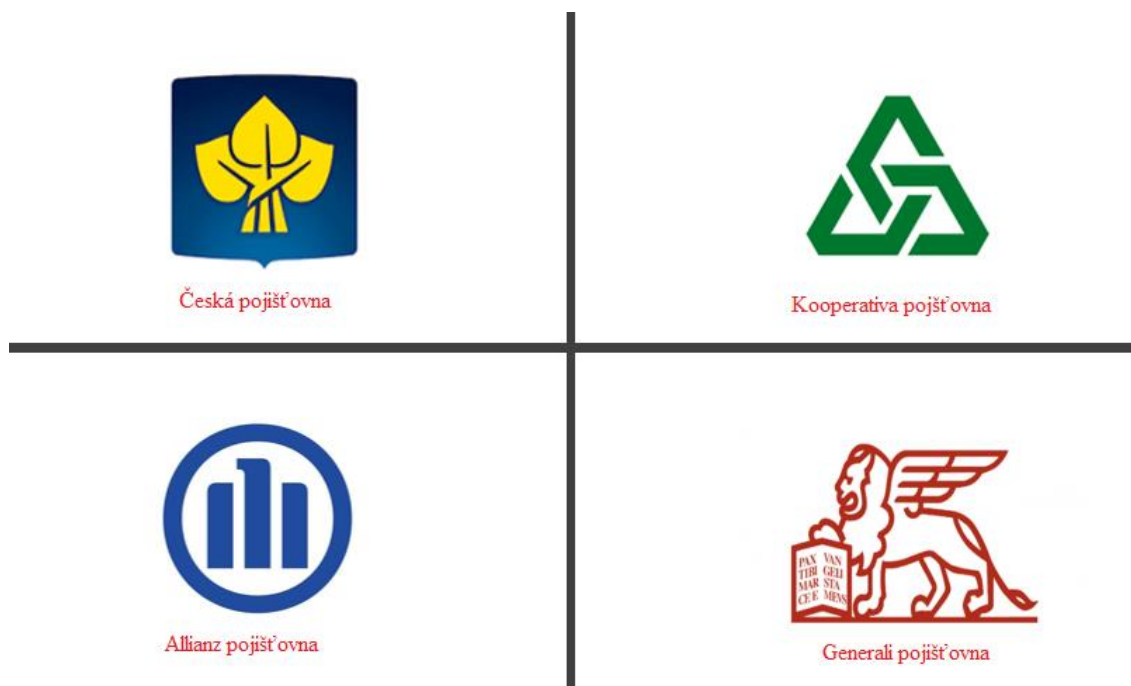
Tabulka 21: Informace k pojistce – řešení

POJISTNÁ UDÁLOST	POJISTNÉ PLNĚNÍ	POJIŠTĚNÝ	POJISTITEL	POJISTNÉ
Vymknuté zápěstí	12 500 Kč	Filip	Pojišťovna	300 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

3. V současné době se v České republice vyskytuje velké množství pojišťoven. Pojmenuj správně pojišťovnu, které logo patří.

Obrázek 37: Loga pojišťoven – řešení



Zdroj: Vlastní zpracování

4. Vyčti z následujícího obrázku údaje o manželích Krásných.
- Kam jeli Krásní na dovolenou? **Do Chorvatska**
 - Kolik jelo osob? **2 osoby**
 - V jakém termínu jeli? **Od 16. 4. 2017 do 23. 4. 2017**

- d) Jaká si vybrali připojištění? **Úrazové pojištění, pojištění zpoždění zavazadel, pojištění storna zájezdu.**
- e) Na kolik korun měli Krásní pojištěná zavazadla? **Na 25 000 Kč – jednotlivé zavazadlo 5 000 Kč.**
- f) Kolik korun zaplatili celkem za pojištění? **Zaplatili 1 026 Kč.**
- g) U jaké byli pojišťovny? **UNIQA pojišťovna**
- h) Změnila by se částka pojištění, kdyby účel cesty nebyl rekreační ale pracovní (manuální)? **Ano změnila, částka za pojištění by vzrostla, protože je například větší pravděpodobnost úrazu.**

Obrázek 38: Konkrétní pojištění – řešení

Termín	21.04.2017 - 28.04.2017 (8 dní)
Cilová země	Chorvatsko
Účel cesty	turistická (rekreace, poznávání)
Sport	žádný cíleně provozovaný sport
Počet osob	18-60 let: 2 (celkem 2)
Cena zájezdu	30 000 Kč

ZVOLTE PŘIPOJIŠTĚNÍ

Zvolte, jaká připojištění chcete do nabídky zahrnout. Podle toho se zaktualizuje nabídka se zvolenými příplatky.

- asistenční služba** (již součástí všech produktů)
- pojištění zpoždění zavazadel**
- pojištění storna zájezdu**
- úrazové pojištění**
- pojištění zpoždění letu**
- připojištění chronických onemocnění**
- pojištění odpovědnosti za újmu**
- pojištění nevyužití dovolené**
- pojištění nákladů veterinární léčby**
- pojištění zavazadel**
- pojištění únosu letadla**

UNIQA UNIQA CP K7

1 026 Kč

- Léčebné výlohy: **7 000 000 Kč**
- územní platnost: **Evropa** + Egypt, Izrael, Maroko, Tunisko, Turecko
- asistenční služba: **✓**
- úrazové pojištění: **✓** smrt 300 000 Kč, trvalé následky 600 000 Kč, pobyt v nemocnici 600 Kč/den
- pojištění odpovědnosti za újmu: **✓** újma na zdraví a majetku 5 000 000 Kč
- pojištění zavazadel: **✓** 25 000 Kč (na jednotlivou věc 5 000 Kč)
- pojištění zpoždění zavazadel: **✓** 5 000 Kč
- pojištění zpoždění letu: **✓** 5 000 Kč
- pojištění únosu letadla: **✓** 140 000 Kč
- pojištění storna zájezdu: **✓** (přibjednáno) poj. částka: 30 000 Kč, spoluúčast 20%
- pojištění nákladů veterinární léčby: **✗** (lze přibjednat) pes/kočka s pasem, věk 3 měsíce až 10 let, označení tetováním/čipem

Zdroj: <https://online.pojisteni.cz/cestovni/nabidka/26466/m8QOHIEDqE>

5. Rodina Pekárkových si pořídila psa z útulku. Tatínek okamžitě sjednal pojištění veterinární péče, kde byl limit 10 000 Kč na nemoc a 20 000 Kč na úraz zvířete. Ročně za pojištění zaplatili 3 312 Kč včetně 30% slevy. Kolik byla sleva? Protože byla rodina čtyřčlenná, rozhodli se, že každý člen z domácnosti přispěje na pojištění stejnou měrou. Kolik zaplatí jeden člen ročně za pojištění?

$$70 \% \dots\dots\dots 3\ 312 \text{ Kč}$$

$$100 \% \dots\dots\dots x \text{ Kč}$$

$$x = \frac{3\ 312 \cdot 100}{70}$$

$$x = 4\ 731,4 \%$$

$$\text{Sleva: } 4\ 731,4 - 3\ 312 = 1\ 419,4 \text{ Kč}$$

Sleva činila 1 419,4 Kč.

Dohromady zaplatí 3 312 Kč

$$1 \text{ člen: } 3\ 312 : 4 = 828 \text{ Kč}$$

Ročně jeden člen rodiny zaplatí 828 Kč.

7. Diskuze

Z analýzy ŠVP vybraných škol je zřejmé, že finanční gramotnost je zařazována především do předmětů Matematika a Výchova k občanství. Z rozhovorů s učiteli vyplynulo, že pokud je zasazena do Matematiky, nechtějí se v hodinách s touto problematikou zdržovat, protože je to téma navíc. Díky tomu, se probírá jen okrajově a bez hlubšího seznámení dětí s ní. Učitelé na konkrétních školách argumentují tím, že celý druhý stupeň se žáci připravují na přijímací řízení na střední školy, ve kterých se finanční gramotnost neobjevuje. Z vlastní zkušenosti musím konstatovat, že zařazením finanční gramotnosti do předmětu Matematika je velmi obtížné, protože žáci jsou zvyklí v matematice počítat. Najednou mají možnost si určitý časový úsek povídat a pracovat kolektivně. Po absolvování tematického celku Finanční gramotnost může být pro žáky náročný návrat ke standardnímu pojetí matematiky v dalších tematických celcích (klasická, numerická metoda řešení úloh).

Při zařazení Finanční gramotnosti do předmětu Výchova k občanství může docházet k tomu, že ne všichni učitelé tohoto předmětu dané problematice rozumějí a dokáží ji dětem správně podat.

Řešení v podobě volitelného předmětu není podle mého názoru také nejefektivnější, protože se finanční vzdělávání bude týkat pouze části celku a ne celé třídy. Každý poté opustí základní školu s odlišným finančním vzděláním.

Dalším negativním aspektem v současném pojetí výuky finanční gramotnosti ve stávajících ŠVP je zařazení tohoto celku do různých předmětů. Tato skutečnost může způsobovat duplicitu, nebo nezařazení některých částí tohoto celku do výuky. V tomto případě se mezipředmětové vztahy zdají být kontraproduktivní.

Výuka finanční gramotnosti je pro učitele velmi náročná, protože vyžaduje neustálé vzdělávání se v oboru, dohledávání nových informací, aktualizování pracovních listů a sledování nejnovějších trendů v oblasti finančnictví.

Jako řešení této situace navrhuji, aby se Finanční gramotnost na základních školách sjednotila a vyučovala se v rámci jednoho předmětu. Navržená sada pracovních listů, které jsou v souladu se standardy finanční gramotnosti, by mohla být vhodným výukovým nástrojem při zvyšování úrovně finanční gramotnosti žáků – budoucích účastníků finančního trhu.

8. Závěr

Cílem diplomové práce bylo zanalyzovat školní vzdělávací programy na vybraných školách v oblasti finanční gramotnosti, následně je vyhodnotit a navrhnout řešení, jak výuku finanční gramotnosti zefektivnit.

V první části práce je čtenář seznámen s dokumenty, které se týkají výuky finanční gramotnosti – RVP a Standardy finanční gramotnosti. Tyto dva hlavní dokumenty ukazují, v jaké formě a míře mají být žáci seznámeni s finanční gramotností. Tabulka Standardů finanční gramotnosti jasně informuje o tom, jaké oblasti se mají na školách vyučovat, co je jejich náplní a výsledkem. V RVP pro základní vzdělávání je vymezeno, do kterých vzdělávacích oblastí je možné výuku finanční gramotnosti zařadit. Konkrétně jde o oblasti Člověk a společnost – Výchova k občanství, Matematika a její aplikace, Člověk a svět práce.

Druhá část předkládané práce se zaměřuje na čtyři základní školy a jedno víceleté gymnázium. Školy jsou zde postupně představeny a u každé z nich je na základě školního vzdělávacího programu vypracovaná tabulka výuky finanční gramotnosti. Konkrétně, co je obsahem jednotlivých oblastí, v jakém předmětu a ročníku se vyučuje a jaké jsou očekávané výstupy.

Z analýzy školních vzdělávacích programů vyplynulo, že školy nemají jednotný přístup k výuce finanční gramotnosti. Ta je vyučována v různých předmětech s odlišnou hodinovou dotací na jednotlivých školách. Některé školy mají zařazeny výuku finanční gramotnosti jen okrajově bez hlubšího propracování oblasti. Z toho plyne, že děti odchází z vybraných základních škol s rozdílnými znalostmi v oblasti finanční gramotnosti.

Jako řešení nejednotnosti výuky finanční gramotnosti navrhuji, aby byla finanční gramotnost zařazena jako samostatný předmět do jedné ze vzdělávacích oblastí.

V rámci řešení situace poslední část diplomové práce obsahuje sadu pracovních listů, které vycházejí z RVP pro základní vzdělávání a splňují standardy finanční gramotnosti pro základní školy a nižší stupně víceletého gymnázia. Pracovní list je

rozdělen do tří částí. První obsahuje cíl aktivity, hodinovou dotaci, metodický komentář, klíčové kompetence, které žák rozvíjí a pomůcky potřebné k realizování aktivit. Druhou částí je samotný pracovní list a třetí částí je řešení pracovního listu.

Tato práce by měla sloužit jako inspirace nebo pracovní materiál pro učitele, kteří vyučují finanční gramotnost na základních školách a nižších stupních víceletých gymnázií. Úlohy obsažené v pracovních listech vycházejí z aktuální situace v oblasti finančních produktů v 1. pololetí roku 2017, a proto je potřeba provádět aktualizaci pracovních listů v souvislosti s vývojem finančního trhu.

Literatura a zdroje

Literatura

- [1] DOUBKOVÁ, Anna a Karel TOMEK. *Finanční gramotnost pro každého*. Stařeč: Infra, 2016. ISBN 978-80-86666-64-8.
- [2] HESOVÁ, Alena a Eva ZELENDOVÁ. *Finanční gramotnost ve výuce: metodická příručka*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV), divize VÚP, 2011. ISBN 978-80-86856-74-2.
- [3] HOŠPESOVÁ, Alena. *Matematická gramotnost a vyučování matematice*. V Českých Budějovicích: Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, 2011. ISBN 978-80-7394-259-5.
- [4] CHARALAMBIDIS, Alexandros. *Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání*. V Praze: VÚP, 2005. ISBN 80-87000-03-x.
- [5] KALHOUS, Zdeněk. *Školní didaktika*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002, 447 s. ISBN 80-178-253-X.
- [6] KAŠOVÁ, Jitka a Lukáš ISTENČIN. *Výchova k finanční gramotnosti: pro 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií*. Plzeň: Fraus, 2012. ISBN 978-80-7238-107-4.
- [7] KOTRBA, Tomáš; LACINA, Lubor. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007. 188 s. ISBN 978-80-87029-12-1.
- [8] NAVRÁTILOVÁ, Petra, Michal JIŘÍČEK a Jaroslav ZLÁMAL. *Finanční gramotnost: učebnice žáka*. Aktualizované 3. vydání. Prostějov: Computer Media, 2016. ISBN 978-80-7402-256-2.

- [9] PETRÁŠKOVÁ, Vladimíra a Zuzana HORVÁTHOVÁ. *Vybrané kapitoly z finanční gramotnosti*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2010, 133 s. ISBN 978-80-7394-233-5.
- [10] SKOŘEPA, Michal a Eva SKOŘEPOVÁ. *Finanční a ekonomická gramotnost pro základní školy a víceletá gymnázia: výchova k občanství: stát a hospodářství*. Praha: Scientia, 2008. ISBN 978-80-86960-41-8.
- [11] SKOŘEPA, Michal a Eva SKOŘEPOVÁ. *Finanční a ekonomická gramotnost pro základní školy a víceletá gymnázia: pracovní sešit*. Ilustroval Kameel MACHART. Praha: Scientia, 2008. ISBN 978-80-86960-41-8.
- [12] *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání*. České Budějovice, 2014. Dostupné také z: <http://www.gymceska.cz/docs/documents/313-N-SVP-ZV-2014-15-new-WEB.pdf>
- [13] *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Rudolfov, 2016. Dostupné také z: <http://www.zsrudolfov.cz/zakladni-skola/dokumenty-zs/>
- [14] *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání: Cestou poznání*. České Budějovice, 2016. Dostupné také z: http://www.zsmatice.cz/ke_stazeni_soubory/%C5%A0VP_1_9_2016.pdf
- [15] *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání: Škola dětem – děti škole*. České Budějovice, 2016. Dostupné také z: <http://zsbaara.cz/attachments/article/81/%C5%A0VP%202016-2017.pdf>
- [16] *Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání: Škola pro život*. České Budějovice, 2013.

Internetové zdroje

- [17] 22 ZŠ Plzeň [online]. [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <https://www.22zsplzen.cz/22-zakladni-skola-plzen/svp/>
- [18] *Ahaonline.cz: Blondýnky, cigára, sníh... Vnoučata, to už nezažijete!* [online]. 2006 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.ahaonline.cz/clanek/trapasy/2181/blondynky-cigara-snih-vnoucata-to-uz-nezazijete.html>
- [19] *AUTOINKAM – likvidace* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.autoinkam.cz/likvidace.htm>
- [20] *Co je to úvěr.* [online]. [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: <http://www.nejvyhodnejsipujcky.cz/co-je-to-uver>
- [21] *Česká televize: Policisté z ÚOOZ odhalili v Brně dílnu na padělání bankovek* [online]. 2008 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1429645-policiste-z-uooz-odhalili-v-brne-dilnu-na-padelani-bankovek>
- [22] *Logika loga českých pojišťoven: Allianz - oPojištění.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/tema/logika-loga/logika-loga-ceskych-pojistoven-allianz/>
- [23] *Logika loga českých pojišťoven: Kooperativa - oPojištění.cz* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.opojisteni.cz/tema/logika-loga/logika-loga-ceskych-pojistoven-kooperativa/>
- [24] *Médiář: Česká pojišťovna zavádí zjednodušené logo, značku z roku 1971 upravil Lumír Kajnar* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/ceska-pojistovna-zavadi-zjednodusene-logo-znacku-z-roku-1971-upravil-lumir-kajnar/>

- [25] *Měšec.cz: Tak šel čas: banky a jejich loga* [online]. 2017 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/tak-sel-cas-banky-a-jejich-loga/>
- [26] *Ministerstvo financí ČR - proč se finančně vzdělávat?: Bezhotovostní peníze* [online]. 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.visa.no/bli-brukersted/visa-som-betalingsmiddel-i-din-butikk>
- [27] *Poštovní poukázka A – Česká pošta* [online]. 2016 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <https://www.ceskaposta.cz/sluzby/platebni-a-financni-sluzby-cr/postovni-poukazka-a>
- [28] *Půjčky ČR* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.pujcky.cr/assets/files/images/ceske-penize.jpg>
- [29] RATHOUSKÁ, Eva a Petr KLÍNSKÝ. Finanční gramotnost. *Vedení školy v praxi* [online]. 2010, , 26 [cit. 2017-03-16]. Dostupné z: https://docs.google.com/gview?url=http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/4618/financni_gramotnost.pdf&embedded=true&TB_iframe=true&height=600&width=1000
- [30] *Rámcově vzdělávací program. MŠMT* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>
- [31] *RPSN – kolik stojí úvěr – kalkulačka* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/kalkulacky/RPSN#rpsn>
- [32] *Srovnání cestovního pojištění* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://online.pojisteni.cz/cestovni/nabidka/26466/m8QOHIEDqE>
- [33] *Systém budování finanční gramotnosti na základních a středních školách.* [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/9539/system_budovani_financni_gramotnosti_na_zakladnich_a_strednich_skolach.pdf

- [34] *Úvěry a půjčky. Finance* [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/>
- [35] *Visa som betalingsmiddel i din butikk* [online]. 2017 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.visa.no/bli-brukersted/visa-som-betalingsmiddel-i-din-butikk>
- [36] *Zákony.centrum.cz: Školský zákon* [online]. 2015 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-1-paragraf-6?full=1>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Peníze	43
Obrázek 2: Tvorba ceny	44
Obrázek 3: Ochranné prvky	46
Obrázek 4: Poškozené bankovky	46
Obrázek 5: Peníze – řešení.....	48
Obrázek 6: Tvorba ceny – řešení	49
Obrázek 7: Ochranné prvky – řešení.....	51
Obrázek 8: Poškozené bankovky – řešení.....	51
Obrázek 9: Loga bank	56
Obrázek 10: Loga bank – řešení.....	59
Obrázek 11: Osmisměrka	65
Obrázek 12: Mince a bankovky	66
Obrázek 13: Výpis z účtu.....	67
Obrázek 14: Příběh.....	68
Obrázek 15: Osmisměrka – řešení	69
Obrázek 16: Mince a bankovky – řešení.....	70
Obrázek 17: Výpis z účtu – řešení	71
Obrázek 18: Příběh – řešení	72
Obrázek 19: Tajenka	77
Obrázek 20: Účtenky.....	77
Obrázek 21: Složenky	79
Obrázek 22: Formy příkazu	80
Obrázek 23: Platby na účtu	81

Obrázek 24: Platební karty.....	82
Obrázek 25: Tajenka – řešení.....	83
Obrázek 26: Účtenky – řešení.....	83
Obrázek 27: Složenky – řešení.....	85
Obrázek 28: Formy příkazu – řešení.....	86
Obrázek 29: Platby na účtu – řešení.....	87
Obrázek 30: Platební karty – řešení.....	88
Obrázek 31: Druhy statků.....	92
Obrázek 32: Druhy statků – řešení.....	96
Obrázek 33: Pojištění.....	114
Obrázek 34: Loga pojišťoven.....	115
Obrázek 35: Konkrétní pojištění.....	116
Obrázek 36: Pojištění – řešení.....	117
Obrázek 37: Loga pojišťoven – řešení.....	118
Obrázek 38: Konkrétní pojištění – řešení.....	119

Seznam grafů

Graf 1: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole č. 1..... 24

Graf 2: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole č. 2..... 27

Graf 3: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole č. 3..... 30

Graf 4: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole č. 4..... 33

Graf 5: Procentuální vyjádření hodin výuky finanční gramotnosti na škole č. 5..... 36

Seznam tabulek


Tabulka 1: Standardy finanční gramotnosti pro 2. stupeň základního vzdělávání	12
Tabulka 2: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 1.....	21
Tabulka 3: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 2.....	24
Tabulka 4: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 3.....	28
Tabulka 5: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 4.....	31
Tabulka 6: Analýza ŠVP s ohledem na Finanční gramotnost ve škole č. 5.....	34
Tabulka 7: Výsledky výzkumu	37
Tabulka 8: Bankovní pojmy.....	67
Tabulka 9: Statky	92
Tabulka 10: Majetek	93
Tabulka 11: Rozpočet domácnosti.....	93
Tabulka 12: Vlastní rozpočet	94
Tabulka 13: Měsíční rozpočet.....	95
Tabulka 14: Majetek – řešení.....	97
Tabulka 15: Rozpočet domácnosti – řešení	97
Tabulka 16: Druhy úvěrů	104
Tabulka 17: Úvěry.....	106
Tabulka 18: Druhy úvěrů – řešení.....	108
Tabulka 19: Druhy pojištění.....	114
Tabulka 20: Informace k pojistce.....	115
Tabulka 21: Informace k pojistce – řešení	118

Přílohy

Ukázka pracovního listu na výuku finanční gramotnosti na škole 5.

3. Úrok a úroková míra

ÚKOL 1: Doplně slova: DLUŽNÍKA, VKLADATELE.

ÚROK  z pohledu _____ je ODMĚNA, kterou dostává za dočasné poskytnutí peněz někomu jinému (osobě, bance, atd.)

z pohledu _____ je CENA, kterou platí za poskytnutí úvěru.

ÚKOL 2: Na rovné čárky doplně slova: ÚROK VYJÁDŘENÝ PROCENTY, FINANČNÍ ČÁSTKA, FINANČNÍ ČÁSTKA, KAPITÁL, ÚVĚR, VKLAD, SAZBA.
Na tečkované čárky doplně slova: ZÁKLADU, POČTU PROCENT, PROCENTOVÉ ČÁSTI.

ÚROK je _____, při počítání procent odpovídá

JISTINA (nebo také _____) je _____, která byla vložena do peněžního ústavu (potom nazýváme _____) nebo půjčena jiné osobě (nazýváme _____). Při počítání odpovídá

ÚROKOVÁ MÍRA (nebo také ÚROKOVÁ _____) je _____ . Při počítání odpovídá

ÚKOL 3: Vytvoř dvojice.

Úrokovací období	čas, po který jsou uloženy peníze v bance
Úrokovací doba	doba, za kterou vzroste hodnota vkladu o úrok

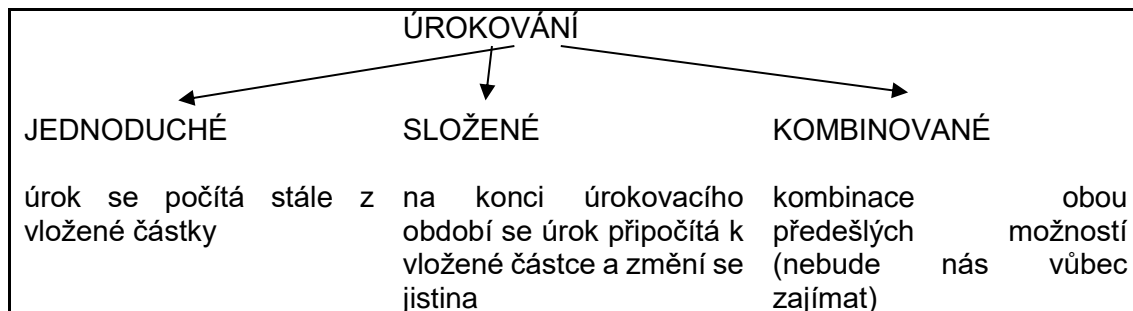
ÚKOL 4: Doplně.

Úroková míra může být:

- roční (p.a.) - tedy úrok se připíše jedenkrát ročně
- pololetní (p.s.) - úrok se připíše _____ ročně
- čtvrtletní (p.q.) - úrok se připíše _____ ročně
- měsíční (p.m.) - úrok se připíše _____ ročně

V příkladech budeme počítat pouze s roční úrokovou mírou.

4. Jednoduché a složené úrokování



ÚKOL 1: Vypočítej, jak se bude vyvíjet vklad 50 000 Kč s roční úrokovou mírou 12 % v případě jednoduchého i složeného úrokování po dobu 4 let.

- a) Odhadni, které úrokování bude výhodnější
- b) Výsledky zapiš do tabulky







roky	JEDNODUCHÉ Ú.			SLOŽENÉ Ú.		
	vklad na začátku roku	úroky za rok	vklad na konci roku	vklad na začátku roku	úroky za rok	vklad na konci roku
1.	50 000			50 000		
2.						
3.						
4.						

ÚKOL 2: Kolik korun zůstane po třech letech nezaplaceno z půjčky 85 000 Kč při 15 % úrokové míře, bude-li se splácet 3 000 Kč měsíčně. Vypočítej ještě zůstatek při splátce 4 000 Kč měsíčně.

roky	SPLÁTKA 3 000 Kč			SPLÁTKA 4 000 Kč				
	výše půjčky na počátku roku	úroky za rok	splaceno	výše půjčky na konci roku	výše půjčky na počátku roku	úroky za rok	splaceno	výše půjčky na konci roku
1.								
2.								
3.								

Ukázka pracovního listu na výuku finanční gramotnosti na škole 3.

2 Které známé osobnosti jsou na našich bankovkách? Napiš jejich jména.

	<p>Jedenáctý český král. Na jeho popud byla zhotovena Svatováclavská koruna:</p> <p>.....</p>
	<p>Teolog, filozof, pedagog a spisovatel, který se zasloužil o reformu školství:</p> <p>.....</p>
	<p>Česká spisovatelka, autorka Divé Báry:</p> <p>.....</p>
	<p>Český historik, autor Starých letopisů českých:</p> <p>.....</p>
	<p>Operní pěvkyně, která si svým hlasem podmanila celý svět:</p> <p>.....</p>
	<p>Muž, který se stal roku 1918 prvním československým prezidentem:</p> <p>.....</p>

3 Vytvoř z písmen slova, která mají vztah k bankovkám. Napiš je i s vysvětlením, co znamenají.

- LADTLĚPAE
- EMCIURNE
- AVDZOOKN
- IKMERXTOT